SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XIII
N° 764
Miércoles
20 de
Julio
de
1988

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

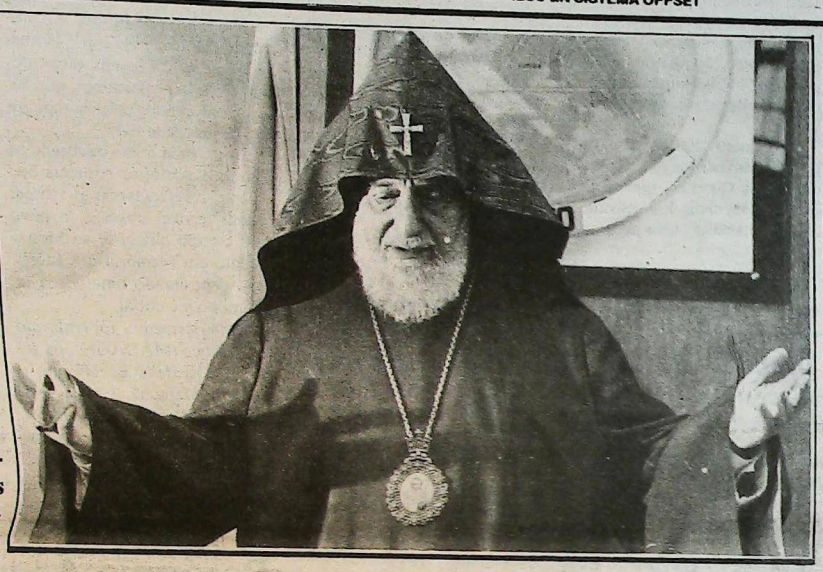

Erevan, 8 (Tass) El jueves 7 por la noche, el Catolicós de todos los Armenios envió un mensaje al pueblo, que fue repetidamente pasado por la televisión armenia. Este es el mensaje *de Su Santidad*.

Nuevamente se alzó la voz de Vazken I°

"Querido pueblo, ciudadanos de nuestra Madre Patria:

Yo, el Catolicós de todos los Armenios, me dirijo a ustedes desde el sagrado Echmiadzin en esta hora de duras pruebas. Primero, quisiera expresar mis condolencias a cuantos sufrieron el 5 de julio último, dolor se los acontecimientos que tuvieron lugar en el aeropuerto Internacional Zvartnots. Según me han informado, una persona murió. Rezo por su alma y ploro su desaparición unto con sus familiares. amento asimismo que entre los heridos figuren uestros militares.

A finales de febrero del año en curso, la población de Gharabagh expresó su sincerísimo deseo de unirse a la Madre Armenia. Fue una decisión correcta y constitucional. Los Armenios de la Armenia Soviética y de la Diáspora, con una solidaridad digna de admiración, se levantaron en defensa de la justa demanda de sus hermanos de Gharabagh. Durante dos meses hubo manifestaciones masivas, las cuales, sin embargo, no violaban el orden público ni el ritmo laboral.

La legítima demanda llegó a su apogeo el 15 de junio, fecha en que el Poder Supremo de nuestra república aprobó oficialmente la decisión de la cesión de la región autónoma de Nogorny Gharabagh y censuró las acciones criminales dirigidas contra los armenios que tuvieron lugar en Sumgait. ¿Qué más podía hacer nuestra patria en un momento tan difícil? Pero sé muy bien que para una justa solución delproblema se deben desarrollar nuevas acciones consecuentes en el marco de la legalidad, máxime que el problema preocupa seriamente también al gobierno central, el cual aspira a contribuir a la solución del problema sobre los principios constitucionales y los de amistad entre los pueblos. De ahí que en la cuestión de Gharabagh exista una plena unidad entre el pueblo y el gobierno. Es preciso conservarla

continúa en pág. 5

Zaikov propone una política dura

Moscú, 18 (UPI) Durante la sesión de emergencia del Sóviet Supremo, el miembro del Buró político Lev Zaikov exigió la acción de la policía y de unidades del ejército en contra de huelguistas y manifestantes en Armenia y en Nogorny Gharabagh, para restablecer el orden en la República de Armenia y Azerbaijan.

Zaikov encabezó una serie de llamados para que Moscú **adopte una política "dura"**, canalizada a poner fin a meses de protestas de grupos étnicos desatadas por la disputa entre Armenia y Azerbaijan por el control del enclave de Nogorny-Gharabagh.

El Kremlin rechazó el reclamo armenio

Moscú, 18 (Reuter) Una sesión de emergencia del Kremlin presidida por Andréi Gromiko decidió hoy que la disputada región de Artsaj (Gharabagh) debe continuar bajo el dominio de Azerbaijan. Según la información, esta medida se adoptó después de un áspero debate entre representantes armenios y azerbaijanos y, según la misma fuente, se aprobó por unanimidad.

Por otra parte, la agencia oficial de noticias Tass dijo que en dicha sesión también se habían adoptado medidas para asegurar la **plena autonomía de la región en disputa** disponiéndose que se complete un programa de desarrollo cultural y económico regional.

Líderes de Armenia y Artsaj (Gharabagh) discutieron fuertemente contra el mantenimiento del actual "statu quo", y advirtieron que esto podía desencadenar consecuencias explosivas.

Al momento, y según noticias de la agencia **Novosti,** trasmitidas desde Erevan, la ciudad estaba tranquila y los habitantes permanecían en sus hogares esperando el informe que, por televisión, se daría sobre la sesión del Presidium.

continúa en pág. 5

Andréi Gromiko

San Pablo / Brasil

Noite Sacra na Igreja Apostólica Armênia São Jorge

Em 23 de junho passado, uma novidade empolgou aos membros de nossa coletividade. Idealizada pelo Padre Yesnig Guzelian, que contou com o apoio dos professores do curso de armênio do Externato José Bonifácio - Escola Turian da Com. Ar,ênia - foi realizada, na Igreja Apostólica Armênia São Jorge, uma noite sacra.

O "espetáculo" foi apresentado pelos alunos do Externato José Bonifácio, que entoaram diversos cânticos sacros e recitaram poemas do mesmo estíli, para um público que demonstrou grande admiração pelo evento.

Na ocasião, fizeram uso da palavra Murad Genjian e o Padre Yesnig Guzelian, que explicaram os objetivos desta atividade, que marca o início de uma série de eventos do mesmo nível.

No final da apresentação, o Bispo Datev Karibian - Prelado Titular da Diocese Apostólica Armênia do Brasil - parabenizou os organizadores do evento e os alunos do Externato José Bonifácio, fazendo votos de que este acontecimento seja o primeiro de uma série de outros.

Sociedade Cultural "Ararat" realiza Madagh

No dia 26 de junho, a Sociedade Cultural "Ararat" Homenageou os 20 jovens dirigentes do Partido Hntchakian, que foram enforcados pelos turcos em 15 de junho de 1915.

Após uma missa celebrada na Igreja Apostólica Armênia São Jorge, reverenciando as vítimas dessa terrível tragédia, o povo em cortejo dirigiu-se ao Monumento em Memória dos Mártires, depositando uma coroa de flores no memorial.

Posteriormente, foi realizado um almoço (MADAGH), na sede da Sociedade Beneficente e Cultural Marachá, com a presença de muitos convidados, destacando-se o Bispo Datev Karibian - Prelado Titular da Diocese Apostólica Armênia do Brasil; os Padres Yesnig Guzelian e Boghos Baroinian, da Igreja Apostólica Armênia São Jorge, além de representantes de diversas entidades armênias.

O MADAGH foi preparado e servido pelas senhoras da Sociedade Cultural "Ararat" e Varuyan Soukiassian apresentou personalidades que fizeram uso da palavra. Na ocasião, Alberto Kossaian, recordando os fatos ocorridos em 1915, falou da tristeza sentida por todos os armênios diante da barbaridade praticada pelos turcos e, Paramas Tsalikian comentou aspectos históricos relacionados ao acontecimento; o Bispo Datev Karibian destacou a importância da data e celebrou a benção final.

ALMUERZOS CON DISERTACION

Lunes 25 de Julio, de 1988
12,30 horas - Armenia 1322

disertará el Ministro de Obras y Servicios Públicos de la Nación

DR. RODOLFO TERRAGNO

Tema: *Rol del Estado y el Proceso de Privatizaciones*

Cámara Argentino Armenia
para la Industria, el Comercio y demás actividades económicas

Falecimento

Antoine Ohannes Chadarevian

No último dia 17 de junho, faleceu, em São Paulo, o Sr. Antoine Ohannes Chadarevian, irmão do Monsenhor Gabriel Chadarevian.

Ele nasceu em 30 de dezembro de 1905, na Síria e seu falecimento trouxe grande pezar para sua esposa Lupsie e para os filhos Hovannés, Michel, Marie Madeleine e Elie.

A coletividade armênia de São Paulo e o Jornal Sardarabad registram condolências ao Mons. Gabriel Chadarevian a aos demais familiares do Sr. Antoine Chadarevian, lamentando tão grande perda.

Paróquia Armênia Católica festeja São Gregório Iluminador

No último dia 26 de junho, a Paróquia Armênia Católica São Gregório Iluminador festejou o dia de seu Santo Padroeiro.

As comemorações tiveram início as 10h30, quando uma missa solene pontifical foi celebrada por D. Vartan W. Boghossian - Exarca dos Armênios Católicos na América Latina. A cerimônia teve a participação do Coral Edson Leite, da Paróquia Armênia Católica e foi assistida por um numero significativo de fiéis, destacando-se também a presença do secretário dos Transportes, Walter Nory e do administrador regional da Sé, Walter Nory, além de outras autoridades e representantes de entidades armênias.

Após a missa, a data foi comemorada com um churrasco, seguido de festa junina, que teve a participação dos alunos da Escola Armênia São Gregório Iluminador.

O evento reuniu expressivo público e não faltaram elogios ao trabalho conjunto da diretoria, Comissão de Damas e Grupo de Jovens da Paróquia, fundamentais para o sucesso alcançado.

Daniel Youssefian e Hijos S.A.

Distribuidor y Mayorista Textil
Blanco y Tejidos en general

Sarmiento 2357. Buenos Aires
T.E.: 48-9442/5298

TERKA

S.A.C.I.F.I.yA.
Fábrica de tejidos

Fábrica:
Av. Dr. Arturo Illia 2740 - (1754) San Justo Bs. As.
T.E. 651-1651/0634
Administración y ventas:
Moreno 1235 (1091) Cap. T.E. 37-3829/6102

UNIFORMES COLEGIALES
ELMAYAN

BLAZERS
PANTALONES
JUMPERS
765-5293
Los Caibos 63 BOULOGNE

Festa Junina na Escola da UGAB

Uma grandiosa festa junina foi organizada pela Associação de Pais e Mestres da Escola Paren e Regina Bazarian da UGAB, tendo a participação de expressivo público.

A festa foi realizada em 26 de junho e, além de barracas com comidas e jogos típicos desta festividade tradicional no Brasil, os alunos apresentaram a "quadrilha", recebendo muito aplausos pela graciosidade com que dançaram.

Exposición dedicada a los héroes de la liberación armenia

Erevan (Armenpress) En la Casa de los Periodistas, en la Capital de Armenia, tuvo lugar la apertura de la exposición dedicada a la historia liberadora de Armenia. Desde los sucesos de Sasún hasta nuestros cálidos días de la Opera (1), todo está contenido en esta exposición. Fue su organizador el pintor Garen Sempadian.

Para referirse a su personalidad habló el artista Varuyan Vartanian, ponderando el trabajo de Sempadian en estos días tan especiales que viven los armenios.

Posteriormente habló la poetisa Silva Gaboudikian quien, entre otras cosas, dijo: "Esta exposición en base, en profundidad, en sangre, es el mundo creado por el artista armenio, en cuyas venas tiene el recuerdo de la historia de 1915 y antes de ella de los movimientos de liberación. Y es ese recuerdo nacional el que ha despertado a Sempadian, y él no está solo. De aquí 30 años atrás esa sangre se despertó en las venas de un joven de Chanaj, nuestro querido Baruir Sevag, cuyo padre no era de Armenia Occidental. Y en Chanaj creció ese tipo de joven, porque no sólo había nacido de sus progenitores, sino que había nacido de su pueblo, había nacido de nuestra historia.

Estos cuatro o cinco últimos meses han sido grandes meses. Tuvo lugar una titánica revolución espiritual, y las revoluciones tienen llamas en las cuales se derriten, pierden toda clase de óxidos, toda la suciedad excedente y las cenizas, y en esas llamas se forma el nuevo hombre, el nuevo orden. En nosotros renació esa naturaleza, que en las dos últimas décadas, después de 1965, parecía que comenzaba a dormitar. Y he aquí que estos meses vinieron a renovarnos, a renacernos, y nosotros tenemos que continuar viviendo así, de ahora en más. Esta exposición a su vez, está nacida de todos nosotros..."

Sempadian explicó al cronista de Armenpress sus trabajos realizados durante 8 años. Y entre ellos se ven los retratos de Arapo, cuya única foto en mal estado pudo usar. También esta Ajhpiur Serop frente a la montaña Maratug, con el sable en la mano.

"Luego de leer el libro de Tashdentz "La danza de Ranchbar" quede absorto, y continué pintando los retratos de Hrair Teyojk, Kevork Chavush, Majludó o sea el General Sempat, y así otros. Y este retrato, todos saben que es del General Antranik. Yo lo he pintado frente al Convento de los Apóstoles, dijo Sempadian, y escribiendo su testamento que dice **si me quieren honrar, no quiero ni estatua ni un entierro glorioso. Que el pueblo armenio reconstruya el Convento de los Apóstoles, que está en ruinas, y allí establezca una casa de estudios para los niños. Ese es mi deseo y mi exigencia moral al pueblo armenio".**

(1) Se refiere a las manifestaciones populares relativas a la Cuestión de Artsaj (Gharabagh).

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams
Dr. Javier B. Kuyumdjian

TUCUMAN 1438 PISO 7°
T.E.: 40-6809 / 7112 / 49-7049

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.
773-2820 y 772-2617

PROSIGUE EL "AÑO DEL LIBANO"

En mayo informamos a nuestros asociados y amigos que el Consejo Directivo de la UGAB había adoptado la resolución de designar a este año como **"Año del Líbano"**.

Esa resolución continúa vigente. Cada día es más crucial la situación que atraviesan nuestros hermanos que viven en esa tierra libanesa. La situación financiera por la que dolorosamente transitan es francamente dramática. La aventura amarga de vivir cada día con privaciones, sin la posibilidad de un mañana mejor, nos debe hacer reflexionar sobre ellos, que han tenido un pasado brillante. Los ancianos no pueden gozar de jubilación. Surge el mercado negro. Los docentes ven con impotencia que no cuentan más que con 38 dólares por mes, como sueldo; sumado a eso ven que un día un alumno se desploma. Al reanimarlo y preguntarle qué le ocurrió, la triste respuesta es: "Tenía hambre, y hoy no me correspondió comer".

No desoigamos el llamado de nuestra conciencia, de nuestro deber.

Para ello, la Unión General Armenia de Beneficencia pide su apoyo a la campaña de recaudar fondos de ayuda a los hermanos del Líbano.

LIGA DE JOVENES

Te invitamos a celebrar el
DIA DEL AMIGO
Almorzaremos ñoquis y pasaremos video - clips
Sorpresas - Regalos
Domingo 31 de julio, 12.30 horas
en UGAB

U.G.A.B.
INSTITUTO MARIE MANOOGIAN

Las cenas de los viernes por expresos pedidos siguen durante las vacaciones de invierno con la calidad artesanal de siempre

Reserva de Mesas 773-2820 772-2617

Asesoría técnica de riesgos industri y contratación de seguros genera
Operamos hace más de 20 años con las mejores compañías del país
NIFICACIONES Y REINTEGROS A LA COLECTIVID
BME. MITRE 777 7° B. Capital T.E.: 49-1942/188

Córdoba informa:

1. La Colectividad Armenia de Córdoba convoca a Profesores a retirar solicitud y presentar curriculum, para postularse como Profesor de la Escuela Secundaria Armenia que comenzará a funcionar el próximo año.

Retirar solicitudes en Armenia 2088, Córdoba. TE. 51-3586

2. La Colectividad Armenia de Córdoba informa que ha realizado un convenio con el Cementerio Parque Modelo "La Floresta", por el que se ha logrado un descuento especial para los integrantes de dicha colectividad, con facilidades de pago y la cesión de un espacio para realizar inhumaciones en un mismo sector de dicho cementerio.

Más información en Secretaría calle Armenia 2088 TE. 51-3586

Córdoba

Se necesita solidaridad

En su reunión del 27 de junio pasado, la Comisión Directiva de la Colectividad Armenia de Córdoba convocó a todas las instituciones armenias de la provincia, así como al Diputado Provincial señor Alejandro Balian, con el noble propósito de iniciar una campaña nacional para que instituciones y comunidad reunidos, se compenetren de la necesidad de cooperar en la campaña **"Salvar una Vida"**, iniciada a favor de la niña **Silvia Andrea Minassian**, de 13 años de edad.

Silvita necesita un trasplante de hígado, ya que su estado se encuentra en su última etapa y **su diagnóstico es irreversible.** El diagnóstico esta acompañado de abundante documentación científica que puede ser consultada. El trasplante, que puede efectuarse en el Hospital Privado de Córdoba, donde actúan médicos altamente especializados, insumirá un costo de 50.000 dólares, al que no puede acceder la familia de la niña dada su humilde condición.

Todas las instituciones armenias de Córdoba se han comprometido a cooperar, y también se cuenta con el apoyo del Gobierno de la Provincia, y de la Fundación para el Progreso de la Medicina. Pero no basta, porque la cifra necesaria es grande.

Es por ello que se pide la colaboración de toda la armenidad, pudiendo comunicarse con la Sede de la Colectividad Armenia de Córdoba, Armenia 2080 (5000) Córdoba, o telefónicamente al 51-3586.

Armenia al día

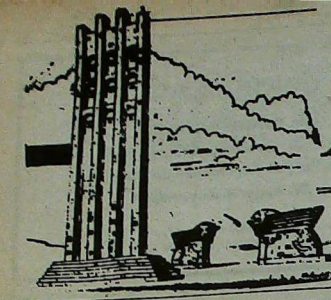

Peleshian revela sus secretos profesionales

Peleshian es un cineasta documentalista sumamente conocido en el mundo internacional del cine. A él pertenece la teoría del "Montaje a distancia", y por su obra cinematográfica ha merecido que lo designen como el "Creador de un nuevo Idioma Cinematográfico".

Este creador acaba de editar un libro que tituló **"Mi Cine"**, y en el cual explica los secretos de sus realizaciones cinematográficas. El método de Peleshian no es simplemente desarrollar los experimentos de conocidos maestros del montaje como Eisenstein o Vertov, sino que él adaptó a su manera de trabajar la experiencia de cine mundial.

Eligiendo pocos cuadros de entre decenas de miles de documentales, Peleshian creó una serie de filmes cortos que maravillaron a los espectadores. A parte de convertirlo en un cineasta de prestigio mundial, los filmes de Peleshian recibieron los primeros premios en festivales de Europa y de Norteamérica.

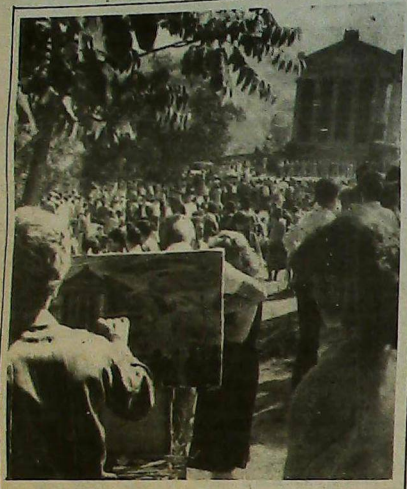

Festival folklórico en Garni

RESTAURANTE ARMENIO

NUBAR

• ALTA COCINA ORIENTAL

Reserve su lugar
Cnel. Niceto Vega 4615 - Capital Tel. 774-8571
Abierto todos los días a partir de las 20 hs.
Domingos al mediodía

Un tema que ilumina el pasado de Armenia

La monografía que el Profesor Tadevos Akopian acaba de realizar sobre **La Capital Ani,** dedicada a una de las trece capitales antiguas de Armenia, arroja importante luz sobre el pasado armenio. Aparte de dar a conocer la significación que tuvo Ani como centro cultural, político y económico durante sus casi cinco siglos como capital, pone de manifiesto que Ani mantenía lazos de unión con muchos estados: desde Bizancio hasta China, y fue allí donde se tejieron los hilos de las relaciones mutuas de muchas naciones de la Edad Media.

Akopian relata sobre los monumentos arquitectónicos y construcciones antiguas, y presenta a los ciudadanos cuyos descendientes se extienden por todo el mundo.

Y aún hoy, los restos de Ani, que se encuentran en el territorio de *Turquía,* constituyen motivo de gran interés para arqueólogos, arquitectos y críticos de arte.

El libro se completa con fotografías en colores y dibujos, así como con esquemas de planos de ciudades.

Confitería "Armenia"

PRODUCTOS ORIENTALES

T.E.: 71-4571 Scalabrini Ortiz (ex Canning) 1317

¿Volvemos a la medicina antigua?

Se ha descubierto que el **"Libro sobre Medicina",** escrito en los siglos XVI y XVII por Buniat Sebastatsi, contiene datos muy valiosos sobre la farmacología antigua, así como sobre diagnóstico de enfermedades internas y su terapéutica.

Esta obra, editada por **Madenatarán** representa, en opinión de los especialistas, no sólo un interés histórico sino que en nuestros días puede ayudar a la búsqueda de nuevas vías de empleo de los vegetales en farmacología.

Constituye un **volver a las fuentes,** al que la medicina moderna le asigna importantes posibilidades para el diagnóstico y tratamiento de las enfermedades.

Para las cuatro estaciones
y todas las edades

Lanas "Hetesia"

Un bosque poblado por hermosas figuras

Los personajes de los cuentos armenios o de las poesías de Sayat Nová, Hovannés Tumanian, Eguisé Charents, sugirieron a Marcel Andriklan las figuras que talló en el bosque de Dilizhan, poblándolo de graciosas esculturas dignas de ser conocidas.

"Sus trabajos no pueden dejar a uno impasible", dijo Aram Khachaturian, a quien le gustaba descansar allí, y agregó: "Son verdaderos cuentos del bosque de Dilizhan.

Pero a Marcel Andriklan, autor de estas maravillas, le gusta repetir: **"La misma naturaleza es un gran pintor y yo sólo corto sobrantes".**

. Remises
. Sepelios
. Traslados

CASA Rivera
CORALLO, CUFARO Y CIA.

Jubilados, pensionados, cónyuges y filiares. sin cargo
Av. Córdoba 4902 T.E.: 773-2800/772-3288

...pág. 1

Nuevamente se alzó ...

una cosa sagrada, al unidad es garantía turos éxitos. Durante últimos meses me he o orgulloso del ánitriótico de nuestro y de su conducta nte y disciplinada e los mitines y manifones organizados en a Teatral, donde ese pueblo puso de mao ante la comunidad al sus cualidades s y espirituales. Sin go, acciones como el miento del aeropuers desórdenes organien Erevan afectaron cierto grado nuestros **. Con acciones poco radas y exterioriza- emociones es imlograr resultados os, sólo se puede guir lo contrario: perder aquello que n buen comienzo y hacia peligros desidos.**

ero expresar mi satisn con el proceder de *gobierno que mani*abiduría y delicadeexhortarle que siga deesfuerzos hasque se encuentre una solución al problema Karabagh.

preso mi satisfacción mismo, por el motivo de en los últimos meses erzas armadas soviéti- hayan movilizado en sa de los hijos de tro pueblo. Tanto en nia como en Bakú y as demás zonas de Azerbaijan, en las que viven más de 500.000 armenios. **Quien no comprende la actual situación es víctima de los extraviados. Se debe restablecer a cualquier precio la coexistencia pacífica entre los armenios y los azerbaijanos, tanto en Armenia como en Azerbaijan. Dios nos libre de los años negros como los de comienzos del siglo en que se producían choques sangrientos entre los armenios y los azerbaijanos en Transcaucasia.**

En estos días recibo llamadas de las personalidades armenias, incluídas religiosas residentes en el exterior. Todos expresan su profunda preocupación y me exhortan a que yo, con mi palabra, los llame a ustedes a mostrar prudencia y perspicacia. Nuestra Patria, la Armenia Soviética, es fruto de milenios de sueños y lucha heroica de numerosas generaciones de nuestro pueblo. No apreciar a nuestra Patria renacida y su existencia segura en el seno de la multinacional familia soviética, no respetar a nuestro gobierno, no desear orden y progreso, significaría no respetar la memoria de nuestros antepasados mártires ni respetar a los dos millones de caídos en el desierto de Ter-Zor que soñaban con una Madre Patria renacida significaría dar pretexto a la alegría de los enemigos de nuestro pueblo.

He oído decir que hay gente que quisiera ofrecer como obsequio nuestro pueblo a nuestros enemigos. Me resisto a creer que haya tales armenios.

Queridos y entrañables compatriotas: entiéndanme bien, prométanme ayudarme de todos modos a impedir las acciones insensatas. Prometan guardar paz y tranquilidad y cumplir a conciencia sus labores.

Nuestros queridos jóvenes y estudiantes: dedíquense a sus estudios prepárense a ser activos constructores del porvenir, del bienestar del pueblo.

Yo quisiera recordarles las palabras del gran Goethe de que sólo la legalidad puede garantizar la libertad. En la Sagrada Escritura el apóstol Pablo exhorta a no utilizar la libertad como un pretexto para los desórdenes. Para edificar un futuro luminoso estamos obligados a mejorar nuestro presente, aumentar nuestra población, fortalecer la economía de nuestro país, desarrollar aún más la cultura de nuestro pueblo, enriquecer nuestra vida religiosa, permaneciendo dispuestos siempre a utilizar cualquier oportunidad para materializar todo eso.

Madres, Hermanas y Hermanos, Jóvenes de Armenia: **no olviden jamás los objetivos supremos de su pueblo, cuiden el Ararat.**

Vuelvo a dirigirme a ustedes con un mandamiento y oración: **si ustedes no me prestan oídos, yo, el Padre Espiritual de ustedes maldeciré mi destino y me callaré para siempre. Pero estoy seguro, mi alma me dice que ustedes no defraudarán mis esperanzas y no me abandonarán.**

Me quedo rezando por ustedes y por la seguridad del pueblo armenio. Voy a rezar por la Madre Armenia renacida y su posición inamovible dentro de la poderosa familia de los hermanos pueblos soviéticos.

Que la Paz esté con ustedes. Amén.

viene de pág. 1

El Kremlin rechazó ...

Volviendo a la aludida reunión, Tass informó que Grant Voskanyan, representante de Armenia, exigió la autodeterminación para Artsaj (Gharabagh) y su reunificación con Armenia. Por su parte Suleiman Tatliyev, de Azerbaijan replicó afirmando que en Gharabagh reinaba una **"insubordinación total"** y declaró que la región no tenía argumentos políticos, económicos o legales justificados para su transferencia a Armenia.

"Más de un millón de armenios viven en la Unión Soviética fuera de las fronteras de la República de Armenia", dijo Tatliyev, y agregó: "Si se sigue la lógica de los diputados de Gharabagh, todos los territorios donde ahora viven armenios deberían ser incorporados a Armenia. ¿Es está la forma de resolver el problema? Por supuesto que no".

Andréi Gromiko, quien presidió la Asamblea, manifestó:

"La búsqueda de una solución correcta debe ser llevada a cabo en el contexto de la Constitución Soviética, los valores socialistas y al respeto mutuo por las opiniones, las tradiciones y la dignidad nacional de todos los pueblos".

Por su parte Voskanyan respondió afirmando que Artsaj (Gharabagh) sufrió económicamente bajo el control azerbaijano. Y agregó que **"debían cesar las violaciones de los derechos nacionales y la dignidad de la población armenia de la región, mediante una decisión basada en el principio leninista de la libre autodeterminación de las naciones".**

Las fuerzas de seguridad patrullaron hoy los alrededores del Kremlin en prevención de que armenios residentes en Moscú realizaran manifestaciones relámpago.

...sto
...úblico

En el año de 70° aniversario de la

GESTA DE SARDARABAD

Con la participación de exponentes Artístico-Culturales de la Colectividad

Lunes 1ero de Agosto, 1988 — 21,00 Horas
Teatro Sala 1
Boulogne Sur Mer 547
Organizan:
Instituciones de la Colectividad Armenia

ANTICIPE SU VISITA A ARMENIA
viendo el documental
"Lo invitamos a Armenia"
que se proyectará los días 29 de julio y 12 de agosto, a las 21 horas, en el Salón Gulasserian, de la UGAB

80º ANIVERSARIO DE SU SANTIDAD VAZKEN Iº

Sálida 20-09-88

Visitando:
Erevan-Leningrado-Moscú.
Opcionales: Atenas-París.

30 años
ARMENIA AL ESTILO PARECORDZAGAN
: UGAB

Operador responsable
TM TURISMO MUNDIAL

Sarmiento 552, 11º P.
Tel. 394-0096/0420/0744/7520
Télex 24393 TMSCA AR
E.V.T. 022973

JOTOR SA

INVERSORA - FINANCIERA

La Empresa Líder del Mercado Inmobiliario

CENTRAL: Av. Callao 836 — T.E. 41-8671/6093/5312
BELGRANO: Av. Cabildo 300 — T.E. 771-4695 · 773-2748
CABALLITO: Av. Rivadavia 4309 — T.E. 981-4536/3288
VICENTE LOPEZ: Av. Maipú 1601 — T.E. 795-0934

Los sucesos de la semana

Los diputados de Artsaj aprobaron la separación de la región

Moscu, 12 (Reuter) La Asamblea de Diputados de Artsaj (Gharabagh) aprobó hoy, por unanimidad, la separación de esa región de la República de Azerbaijan, y dispuso adoptar las medidas necesarias para reintegrarla a la vecina República de Armenia, informó el vocero Yalastian Hambarsum. Según las autoridades, **esta decisión contraviene la Constitución Soviética y las disposiciones adoptadas a fines de junio en la conferencia partidaria, en Moscú.**

Por otra parte, el jefe del partido comunista azerbaijano, Abdul Vezirov, advirtió hoy que no deben incentivarse las tensiones étnicas en la disputada región de Gharabagh, donde su consejo de gobierno se reunió para discutir la situación de los suministros de alimentos, desquiciada por una prolongada huelga.

Azerbaijan no acepta la decisión del parlamento de Artsaj

Moscú, 13 (AFP). Como era de prever, el Presidium del Sóviet Supremo de Azerbaijan declaró **nula** e **inconstitucional** la decisión adoptada por la Legislatura de Artsaj (Gharabagh) de separarse de Azerbaijan y unirse a la vecina república de Armenia.

El vocero de la Cancillería Soviética, Vadim Perfilyev, manifestó que los dirigentes azerbaijanos se reunieron en **sesión de emergencia,** luego de que el Consejo de Artsaj (Gharabagh) declaró unilateralmente su independencia y su unión a Armenia bajo el nuevo nombre de **Artsaj.**

"Es una violación a la Constitución de Azerbaijan y a la Constitución de la Unión Soviética", dijo Perfilyev. "Según el artículo 114 de la Constitución azerbaijana el Presidium tiene derecho a invalidar la decisión de la región. Por lo tanto se declara a dicha decisión como **nula de toda nulidad".**

El Presidium azerbaijano responsabilizó, también a los diputados de la región en conflicto de **infligir un grave perjuicio al proceso de reestructuración** (perestroika).

Estos hechos han recrudecido el clima de tensión tanto en Artsaj (Gharabagh), como en Erevan y Bakú; y la agencia Tass informó que Stepanákert se encuentra en **huelga total.** Funcionarios locales informaron que las tropas siguen patrullando las calles de esta ciudad aunque, añadieron, las calles se encuentran en calma.

Al gobierno de Artsaj no le importa lo resuelto por Azerbaijan

Moscú, 14 (AFP) Funcionarios del Consejo de Gobierno de la región de **Artsaj** (Gharabagh) manifestaron hoy que se mantendrán firmes en su resolución de separarse de la república de Azerbaijan para unirse a la de Armenia, **sin importarles lo que haya decidido el Presidium azerbaijano.**

Mientras tanto se informó que unas 300.000 personas se congregaron en el centro de Erevan para apoyar las demandas sobre **Artsaj** y rechazar la resolución del Presidium azerbaijano.

Asimismo, los oradores propiciaron que la huelga en Erevan continúe por lo menos hasta el próximo lunes, día en que se reuniría el Presidium del Sóviet Supremo, en Moscú, para discutir la crisis étnica.

En Stepanakert un funcionario local aseguró que la decisión del Parlamento de Azerbaijan no influirá en el desarrollo de los acontecimietos.

Y agregó: **"No esperábamos otra cosa del Sóviet Supremo azerbaijano. Todo los vínculos con ellos han sido cortados".**

Virtual bloqueo económico en Artsaj

Moscú, 15 (AFP) Las autoridades de Azerbaijan estan imponiendo un **"virtual bloqueo económico"** contra la región de Artsaj, impidiendo el arribo de transportes con alimentos, al tiempo que prosigue allí una huelga general.

El periodista que transmitió esta información, perteneciente a la cadena radial Gostelradio, dijo en entrevista telefónica que, asímismo, un avión de pasajeros fue obligado a regresar a la vecina república de Armenia, porque las autoridades de Azerbaijan se rehusaron a autorizar su aterrizaje en la región disputada.

"No hay más frutas ni vegetales en nuestros comercios. Ya casi no tenemos más vínculos económicos con Azerbaijan", dijo el periodista.

Asímismo una consulta telefónica mantenida con una vecina de Artsaj resultó en esta manifestación: "Nuestra situación es muy mala porque la huelga continúa. Nadie trabaja", dijo. Y agregó que la población tiene que depender ahora de la producción local de alimentos porque "no estamos recibiendo comida ni de Azerbaijan ni de Armenia".

Harutiunian pide la reunificación

El líder del Partido Comunista de Armenia, Surén Harutiunian, reunido con otros destacados dirigentes, redactó una resolución por la que exhorta al Kremlin a autorizar la reunificación de la región autónoma con Armenia, y una delegación armenia llevará personalmente esa resolución al Presidium del Sóviet Supremo de la URSS que se reunirá en Moscú el 18 del corriente para analizar la crisis.

Resulta sugestivo que los medios de prensa soviéticos dieron implícitamente la razón al *Presidium* de Azerbaijan al publicar su decisión extensamente, mientras que de la decisión del Sóviet de Nogorny Gharabagh sólo publicaron un extracto y con 24 horas de retraso.

VIDEO Y FOTOGRAFIAS
VIDEOLOOK
JUNIN 49 - 3° "1"
TEL. 953-4135 / 258-8786
PUBLICIDAD
SOCIALES
RETRATOS

Merceril S.A.
Larrea 237. Capital
T.E.: 48-9343

Lutufyan Hnos. S.A.
Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados
Larrea 738 Cap. Fed.
Francia 275 San Martín (Pcia. de Bs. As.)

Confraternidad armenia
DEPORTIVO ARMENIO
A.U.G.U.
Segunda Fiesta de Confraternidad
Deportivo Armenio - Unión General Armenia de Beneficencia
Unión General Armenia de Cultura Física
SHERATON HOTEL
30 DE JULIO DE 1988 - 21.30 horas
Retire su invitación en estas Instituciones.

MONTEVIDEO

Benefactora

Arpiné Kuyumdjian

Con motivo de cumplirse el aniversario del fallecimiento de la benefactora señora **Arpiné Kuyumdjian**, la Comisión Directiva de la Unión General Armenia de Beneficencia y el colegio Hayk Dan-Alex Manoogian harán celebrar una misa de aniversario y se reunirán en su homenaje en el cementerio de Montevideo.

Oportunamente informaremos ampliamente sobre estos actos.

Aspectos históricos de la reivindicación armenia sobre Artsaj (Gharabagh)

Conclusión

Yves Ternon

Este análisis histórico está en abierta contradicción con los de la Enciclopedia Soviética general y con la Enciclopedia azerí. Como los historiadores armenios se fundan en fuentes medievales para nutrir su argumentación, entran en conflicto con sus colegas azeríes y se abren polémicas entre ellos en el seno de la Universidad.

Estos informes sobre las discriminaciones no tienen por efecto más que depuraciones sucesivas de dirigentes del Partido del Gharabagh Montañoso. Por otra parte, la prensa azerbaijana no permanece silenciosa y su propaganda consiste en recordar la solidaridad entre armenios, azeríes y rusos en la región y su colaboración fraternal y amistosa. Los dirigentes azerbaijanos se limitan a considerar las reivindicaciones armenias como reflejos nacionalistas burgueses, manifestaciones de retraso y de inmadurez política que ellos relacionan con una idealización del pasado.

La prensa afirma que en Gharabagh nadie está preocupado por la cuestión nacional. El debate resurge en junio de 1977, luego de la publicación en una revista comunista editada en Praga de un artículo de dos comunistas musulmanes, uno iraki y el otro hindú, de visita en Gharabagh, donde fingen ignorar la gravedad de los conflictos locales para esbozar un cuadro idílico de la fraternidad de los pueblos soviéticos. El célebre escritor Seró Janzadian se dirige, entonces, a Brezhnev, indignado por los términos hirientes empleados en este artículo con respecto a los armenios, actitud que no tendría continuación y de la que su autor renegará algunos meses más tarde. En 1979 la prensa de la diáspora vuelve a lanzar la polémica. El diario de Boston, Baikar, consagra una serie de artículos sobre el Gharabagh Montañoso donde se cuestiona la política bolchevique con respecto a Armenia.

Vemos, pues, que hasta los primeros acontecimientos de febrero de 1988, es decir hasta la manifestación de Stepanakert y el voto del 20 de febrero del Sóviet de Gharabagh en pro de la anexión a Armenia, esta cuestión territorial no fue jamás enterrada.

A pesar de que mi intervención debe limitarse a un enfoque histórico, seame permitido concluir con una advertencia. Si bien es innegable que el movimiento de reivindicación que ha levantado a Armenia Soviética es fundado histórica y jurídicamente, es también evidente que el otro partenaire transcaucasiano rehusará la anexión del Gharabagh Montañoso a Armenia. No poseemos actualmente más que información fragmentaria y contradictoria sobre estos acontecimientos. Nos faltan, pues, elementos de información y perspectiva para analizar con serenidad. Pero parece, ya, que los azeríes estan prontos para un baño de sangre en Armenia si el Gharabagh es anexado a Armenia Soviética. Parece, igualmente, que este movimiento local sirve de detonador a maniobras de mayor envergadura en el seno del Partido Comunista Soviético. Es evidente, finalmente, que la doble característica de los azeríes, turcos por su lengua, chiitas por su religión, les ofrece apoyos exteriores que Moscú debe tener en consideración.

Los viejos demonios han resurgido. En Sumgait han masacrado armenios como antes, con la misma rabia, con el mismo furor, la misma crueldad. He aquí, permítanme decirlo, el acontecimiento más grave. Las manifestaciones de Stepanakert y de Erevan eran absolutamente legítimas, pero ellas acarrearon la réplica sangrienta de Sumgait. El apoyo de las comunidades armenias de la diáspora, particularmente de los armenios de Francia, a los armenios soviéticos, es ciertamente indispensable pero, también, es necesario que no se sobrepasen sus efectos y que no parezca que se quiere explotar con propósitos determinados una situación terriblemente explosiva.

El patriotismo de los armenios de Francia no debe expresarse a expensas de los armenios de Azerbaijan. En última instancia el arbitraje de esta alternativa diabólica entre el derecho de los pueblos y el chantaje por la violencia, está en manos del Primer Secretario del Partido Comunista de la URSS, Mijail Gorbachov.

PROFESIONALES

MEDICOS

Dra. Azaduhi Libertad Telecemian de Anger
Médica - Psicoanalista
Miembro adherente de la Asociación Psocianlística Internacional
Tratamiento de Familias, Parejas, Adolescentes y Adultos.
nghurst 1663 P.B. D TE. 826-9267 91-8332

ESCRIBANO

GREGORIO HAIRABEDIAN
ESCRIBANO
. Roque S. Peña 570 331-5761 34-1579

DAMNIFICADOS
AUTOS Y CAMIONES ROBADOS
Erevan S.A. los localiza en cualquier punto del país
–Verificación por rayos laser
–Sistema computarizado
–ACCIDENTES DE TRANSITO
–DEFENSAS PENALES (Capital y Provincia)
Estudio Jurídico del Dr. Eduardo A. Nigolian
Sarandí 461, 2do A. Cap. Fed. Tel.: 941-9969; 42-3915
(Atención las 24 hs.)

TEXTIL CENTER
DE GASE LUX S.R.L.
Fabricación de telas laminadas • Sedas
Gasas • Pallettes • Lurex • Exclusividades
Importación
Lavalle 2437 T.E. 962-9118
Alsina 1291 Capital T.E.38-6596

Doctor
Luis H. Vertanessian
Escribano
Nueva dirección
Florida 375, 4º Tel. 334-5726/28

SINTONICE
AUDICION CULTURAL
TEKEYAN
La cultura y el quehacer de la armenidad
Domingos de 10,5 a 11 horas.
CX. 10 Radio Continente (Uruguay)
(735 khz. al lado de Radio Mitre)

CONTEMPORA
Alfombras Atlántida
CORDOBA 4475 T.E. 773-2784
CAPITAL FEDERAL 774-2977

EMPIECE BIEN SU NOCHE DEL SABADO

Sintonice todos los sábados de 21,30 a 22 la audición radial "En confraternidad Argentino Armenia",trasmitida por LR 3 Radio Belgrano,en el 950 de su dial. Voz y Cultura de un pueblo Milenario para una Argentina Joven.

Participe, auspiciando este programa y solicitando representante al 38-1257, LATINARMEN PUBLICIDAD - Depto. Radio.

Electrónica DE LA PAZ
Reformas a Binorma
Service Especializado en:
TV Color y Video
Computación
CIUDAD DE LA PAZ 1782 - TEL. 783-1109/785-6646

MARTIN KESKISKIAN

Hace saber a sus amigos y favorecedores el cambio de su número telefónico:

943-1104

LIGA
JUVENTUD DE U.G.A. DE C.F.
LIGA DE JOVENES U.G.A.B.
MUY PRONTO

Koulaksizian Hnos. S.A.
FABRICACION DE TEJIDOS
LIMA 3560 - (1678) CASEROS
TE. 750-5883/3501/4632

PROFESIONALES

CONTABILIDAD IMPOSITIVA

Dr. Ricardo Delanian
Estudio Contable Impositivo
Contador Público U.N.C.
Entre Ríos 263 1° 4
T.E. 3-1141 · CORDOBA

ABOGADOS

Dr. Juan Carlos Merdinian
Abogado
Rondeau 578 T.E. 051-45215
CORDOBA

De Zartonk

Atacan a dirigentes de UGAB en un templo de Tripoli

El domingo 29 de mayo pasado, la feligresía de la Iglesia Armenia de Tripoli (Líbano) **Surp Hokekalustian** se vió conmovida por un desagradable incidente ocurrido dentro y fuera del templo, que vino a perturbar la tranquilidad de la pequeña comunidad local.

En efecto, ese día, al finalizar la Santa Misa, un individuo llamado Vahé Harmandayan, portando un puñal en la cintura, se encaró con el responsable del Coro de la Iglesia, y también Presidente de la filial Tripoli de la UGAB, señor Sarkis Sahagian e, indicándole el altar, lo amenazó **"yo lo mataré allá si usted se atreve a pronunciar una vez más el nombre de este hombre durante la Santa Misa".**

"Este hombre" era, ni más ni menos que Su Santidad *Vazken I°, Catolicós de todos los Armenios*, cuyo nombre es siempre mencionado en la liturgia de la Misa por parte del director de coro.

El señor Sahagian, sin responder palabra, salió tranquilamente del templo hacia el patio donde guardaba su coche y se encontró con la desagradable sorpresa de que éste tenía sus cuatro neumáticos desinflados, advirtiendo a la vez que unos 15 individuos que se habían apostado allí sonreían burlonamente ante su sorpresa por este hecho imprevisto.

Sin dar muestras de irritación y apelando a toda su paciencia, el señor Sahagian se dispuso a inflar los neumáticos, siendo ayudado en esta tarea por el presidente de la recientemente organizada filial de UGAB en Batroun, señor Nersés Ohanian, quien había concurrido a la ceremonia en compañía de parientes y de dos de sus hijos, y se disponía a regresar a Batroun.

En el momento en que se hallaban en esa tarea, el mismo individuo que había amenazado a Sahagian se dirigió a Nersés Ohanian provocándolo con palabras vulgares para, inmediatamente, asestarle un fuerte golpe en la cara. Nersés Ohanian intentó defenderse y esa fue la señal para que los 15 patoteros antes mencionados se lanzaran sobre él en un feroz ataque a puñetazos y puntapiés, ataque del que no se libró ni la madre del joven, la señora Shaké Ohanian, ni los niños, que fueron tirados al suelo y pisoteados. Asimismo atacaron a nuestro Patriarca de Batroun, señor Meguerdich Ohanian, quien juntamente con Sahagian intentaba alejar a los atacantes de su hijo, quien se encontraba bajo un baño de sangre.

No satisfecho con esa iniquidad, Raffi, hermano de Vahé - ambos hermanos del director de la escuela nacional de Tripoli - hizo disparos al aire mientras gritaba: **"Vamos a exterminar a la UGAB y también se exterminará la familia Ohanian".**

Esas expresiones muestran claramente que el incidente había sido planeado de antemano y que obedecía premeditadamente a un ataque hacia la UGAB, entidad que últimamente realizó una dinámica actividad, alcanzando importante dimensión *tanto* en Tripoli como en Batroun, hecho que resulta intolerable para ciertos elementos.

El hecho se hace más claro y comprensible si consideramos que en la Misa celebrada el 22 de mayo, no tuvo lugar la celebración del tradicional hokehankisd a la memoria del benefactor de la iglesia señor Calouste Gulbenkian. Y fue así que, ante esta omisión, el 29 de mayo, las comisiones de UGAB de Tripoli y Batroun pidieron que ese domingo se hiciera el hokehankisd a la memoria del gran benefactor nacional.

El sacerdote, durante la celebración, no mencionó al benefactor hasta que uno de los presentes, en voz alta le pidió que se nombrara a Gulbenkian. Entonces, esta vez obligado, el sacerdote lo mencionó agregando "en nombre de la UGAB de Batroun".

Los hechos relatados demuestran que en esta zona de Tripoli existen elementos poseídos de un fuerte espíritu de intolerancia, que atentan contra la nacionalidad y perturban la paz de la comunidad.

Un hecho claro que debe preocupar seriamente a nuestras autoridades nacionales y eclesiásticas.

KARASUNK

El domingo 24 de julio, a las 11 horas, haremos oficiar una misa de karasunk en la Catedral Armenia Católica Nuestra Señora de Bzommar, calle 19 de Abril 3325, de **Montevideo (ROU),** en memoria de

ELISA ARTINIAN

invitamos a participar de ella a todos sus parientes y amigos.

Nazar, Reina Ketzoian
y su hijo **Carlos Sarkis**

Nevart Havangian de Ekmekdjian

Con motivo de haberse cumplido el 12 de julio pasado, el segundo aniversario del fallecimiento de la señora **Nevart H. de Ekmekdjian,** el sábado 16 se reunieron ante su bóveda en la Chacarita, para rendirle homenaje, sus hijos, nietos, familiares y amigos, estando la oración a cargo del R.P. Stepanian.

Al día siguiente, el domingo 17,todos volvieron a reunirse en el Hokehankisd celebrado en la Catedral San Gregorio El Iluminador.

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ ԱՐՑԱԽԻ (ՂԱՐԱԲԱՂ) ՄԱՍԻՆ

ՔՐԵՄԼԻՆ ԺՈՂՈՎ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ – ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷՆ ԹԷ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՍՈՎԵՏԸ ՊԻՏԻ ՔՆՆԱՐԿԷ ՆԱԿՕՐՆԻ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Մոսկուայ, 11 Յուլիս (Reu- Հայ Համայնավար Կու- Շարութիւնեան յայտա- Քրեմլինի դեկա- մասնաւոր նիս- 5 ամիսներէ ի վեր Ղարաբաղի տագնապը, պաշտօնական աղբիւր- այսօր:

Կամենիբէս լրատու գոր- Շարութիւնեան խօսեցաւ, 9 Յուլիսի երեկոյին Նակօրնի Ղարաբաղի գործադուլը 6 օր տեւքէ գործա- որ ծանրօրէն վտանգե- կեանքին Մոսկուայէ Սովետի Խոր- մէկ նիստին», երեւա- Միխայիլ Կորպաչեվի հետ, անցեալ շաբաթ: Յարութիւնեան նմանապէս հանդիպում մը ունեցաւ սովետական նախագահ Անդրէյ Կրօմիքօի հետ, Մոսկուայի մէջ, 28 Յունիսի եւ 1 Յուլիս միջեւ տեղի ունեցած համայնավար կուսակցութեան մասնաւոր համագումարին –ուր ժողովներուն կրօմիքօ կը նախագահէ ձեւական կերպով– ներկայ գտնուելէ ետք:

Ըստ դէտերու՝ մասնաւոր ժողովի թուականը որոշուած է յառաջիկայ շաբթուան համար, ամսուան վերջին նախատեսուած կեդրոնական կոմիտէի լիակատար ժողովէն առաջ:

Նակօրնի Ղարաբաղի կառավարական խորհուրդը, անցեալ ամիս, որոշեց մէկդի թողուլ Հայաստանի անմիջական կցումի իր պահանջը, առ ի համաձայնութիւն՝ մաքրելու համար լուծումի յանգող ճամբան:

Սոյն խորհուրդը, չնայած Հայաստանի Ք. Նակօրնի-Ղարաբաղի ցուցարարներուն՝ այժմ կը խնդրէ որ ղեկավարները կեդրոնական Հոգաբարձութեան, իբրեւ առաջին քայլ դէպի Հայաստանի իր պատասխան վերամիացման:

Յայտնի եւ Ատրպէյճանի

Հայաստանի ընդհանուր գործադուլը առ ի զօրակցութիւն Նակօրնի Ղարաբաղի, սկսած է 4 Յուլիսին. երէկ- ան երեւանի ժողովուրդային համախմբումէն ետք, որուն մասնակցեցան 200-000 հոգի՝ գործարանները փակ կը մնան այսօր, ըստ պաշտօնեաներու:

Անցեալ շաբաթ քաղաք ղրկուած զօրքերը քաշուեցան Երեւանի դուրսերը, բայց՝ տեղական ոստիկանութիւնը սաստիկ կերպով հսկողութիւն կը շարունակէ կատարել:

Օփերայի հրապարակը՝ նախկին թաղային համախմբումներու թատերաբեմ, լրջորէն պատուած կը մնայ ոստիկաններով, եւ արգիլուած՝ հանրութեան:

«Երեւան հանդարտ է. բայց՝ գործադուլը կը շարունակուի գործարաններուն մէջ», ըսաւ հայ արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր մը ըստ այս վերջինին՝ Յարութիւնեան յորդորեց հայերուն գործի վերադառնալ: Հայ ղեկավարը, որ Մայիսէն ի վեր ըսանձնած է իր պաշտօնը, տեղեկացուց Ք. Նակօրնի-Ղարաբաղի տեսակցութիւն մը ունեցած է Քրեմլինի պետ

ՎԷՃ

Լռիմը Հայաստանի մէջ ձուլելու որոշումը կը հակասէ Սովետական Սահմանադրութեան, քանի որ կայ տրամադրութիւն մը, ըստ որուն՝ ամէն հողային վերաբաշխումի պարտի վաւերացուիլ խնդրոյ առարկայ հանրապետութիւններէն: Այս բաղադրիչը՝ Հայաստան վաւերացուց, իսկ Ատրպէյճան մերժեց անդամահատումը (17 Յունիսի Սովետի որոշումով): Կը հակասէ նաեւ Սովետի կուսակցական համագումարի որոշումներուն (Յունիսի վերջերը), ապրիլեանեան հարցին վերաբերող, ինչպէս նաեւ Սովետ Ղեկավար Միխայիլ Կորպաչեվի – որ Լեհաստան կը գտնուի – դիրքին,

(ՇԱՐ.Ը 11-ՐԴ ԷՋ)

ԱՍՊԱՐԷԶ ՄԸ՝ ՔՐԵՄԼԻՆԻ, ՆԱԵԻ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

ՆԱԿՕՐՆԻ – ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍՈՎԵՏԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ՇՐՋԱՆԻՆ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ՝ ԱՏՐՊԷՅՃԱՆԷՆ

Մոսկուայ, 12 Յուլիս (AFP եւ REUTER).- Նակօրնի Ղարաբաղի Սովետ երեսփոխանեան խորհուրդը վաւերացուց, այսօր, միաձայնութեամբ սոյն շրջանին բաժանումը Ատրպէյճանի հանրապետութենէն, եւ պատրաստը- վաւ. ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցները՝ դրացի Հայաստանի հանրապետութեան հետ վերամիանալու համար, ըսաւ Ղարաբաղի հայ յանձնախումբի քարտուղար Համբարձում Եսայեան:

Այս որոշումը կը հեստէ Սովետական Սահմանադրութիւնը եւ, այն կարգադրութիւնները, զորս ձեռք առնը- Յունիսի վերջերուն, կուսակցական համագումարին:

Ըստ Մոսկուա տեղեկացաւ Ք. Վատրպէյճանի Համայնավար կուսակցութեան Ղեկավար՝ Ապտուլ Վէզիրով ազդարարեց, այսօր, որ պէտք չէ դրդել ազգային լարուածութիւնները, Նակօրնի-Ղարաբաղի մէջ, ուր իր կառավարական հայ-Ազերիմամի խորհուրդը քննարկեց սննդեղէնները հայ-Ազերիմամի կացութիւնը՝ խոչոդութեան ենթարկուած երկարատեւ գործադուլի մը հետեւանքով: «Համայնավար կուսակցութիւնը որեւէ ջանք պիտի չխնայէ վերջ տալու համար ազգային լարուածութիւնները դրդող ոյժերու գործունէութիւններուն եւ կատարելագործ վերահաստատելու Ազգայնութիւնը հայերու եւ ատրպէյճանցիներու միջեւ» յայտարարեց Վէզիրով:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ

(ՇԱՐ.Ը 11-ՐԴ ԷՋ)

ԼԻԹՈՒԱՆԻՈՅ ՄԷՋ ՋՕՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅՈՅՑԵՐ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒ

Մոսկուայ, 10 Յուլիս (EFE եւ REUTER) տեղական օրաթերթ «Քվարինդէն».- Ըստ տեղական զանազան աղբիւրներու՝ 300000էն 400000 անձեր համախմբուեցան, այսօր, Երեւանի Կեդրոնին մէջ, ցոյց կատարելով՝ չաբաթէ մը ընկերած գործադուլի շարունակութիւն ի նպաստ:

Ազգայնական գործիչ Մովսէս Կոտիսեան, Մոսկուայի հետ հեռաձայնային խօսակցութեան մը ընթացքին, ըսաւ որ «ցոյցը ընդլայնեցաւ մինչեւ մէկ քիլօմէթր ադին թաւրոնի հրապարակէն», որ թատերաբեմն էր ցարդ կատարուած գլխաւոր ցոյցերուն, եւ որ երէկ, 9 Յուլիսին, փակուեցաւ ապահովութեան ոյժերու կողմէ:

Այսօր՝ հարիւրաւոր ոստիկաններ փոխանակութեան ներքին գործոց նախարարութեան

(ՇԱՐ.Ը 14-ՐԴ ԷՋ)

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ

ՀԱՅՐ ՄՈՒԾԵԱՆԻ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԸ ՈՒՂՂՈՒԱԾ՝ «ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ»Ի ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

Պ. Այրէս, 9 Յուլիս, 1988

Մեծայարգ
Տիար Միհրան Գէորգի Սարաֆեան
Տնօրէն «Սարտարապատ» Շաբաթաթերթի
Աստ

Յարգելի Պր. Տնօրէն,

Խոր յուզումով համակուեցաւ հոգիս, երբ Շաբաթաթերթիդ 6 թուակիր եւ 762 համարին մէջ, հօթանաւոնամակին առիթով պատուարժան խմբագրութեան հրատարակած երկրեգուեան շնորհաւորական սրտագին տողերը կարդացի:

Այդ զգացումներու անկեղծութեանը խորապէս համոզուած եմ, բանի որ, Ձեր մամուլը, իր 13 տարուայ կեանքի ամբողջ տեւողութեան ընթացքին, միշտ ջանացած է անխտրական ընկալ, Կայսրինը՝ կայսեր, եւ Աստուծոյնը՝ Աստուծոյ տալով:

Թերեւս իրաւունք ունիմ ըսելու, որ *ամենափայլուն չրջանը ունեցաւ Արալեեան Վարժարանը իմ տեսչութեանս ընթացքին, ազգին տալով սերունդ մը, որ այսօր, մեր գաղութէն ներս կարեւոր դեր կը կատարէ.* բայց··· թոյլ տուէք խղճմտօրէն ըսելու, որ այդ յաջողութիւնը կը պարտիմ ծանօթ եւ անծանօթ անձնուրաց ու նուիրեալ հոգիներուն, որոնցմէ զօրավիգ կանգնեցաւ ինծի նման անոնց՝ որոնմէ եղիեա Մարգարէի բազուկները վեր բռնեցին իր երեֆօրեայ աղօթքի ընթացքին Կարմեղոս լեռան վրայ, որպէսզի Աստուած *հաշտը ընչէ ու անձրեւ ղրկէ···:*

Ես ջանացած եմ համեստ հետեւողը ըլլալ անմահ բանաստեղծ՝ Ծովհաննէս Թումանեանի իմաստալից մտածումին՝- *Մահը մերն է, մենք՝ մահին, ՄԱՐԴՈՒ ԳՈՐԾՆ է միշտ անմահ եւ Վահան Թէքէեանին՝ կեանքէն հինի ի՞նչ մրնայ··· ինչ որ տըւի ուրիշին, տարօրինակ, այն միայն···:* Եւ որպէսզի կարողանամ գոյգ այս տիտաններուն ոսկեհնչիւն խօսքը իրականացնել, անոնց գուակցած եմ *մեծ ՆԱՀԱՏԱԿԻՆ*, Դանիէլ Վարուժանին, 1908-ին Պելճիգայէն Թիւրիկիոյ գրած նամակին վերջին նախադասութիւնը՝- *Բայմանդր է, որ ապագային մարդերուն նուիրեմ այնպիսի չգոր կրգ մը, որ ՀԱՑՐԵՆԻՔԸ ԻՆԾԻ ՊԱՏ ԱՐԱՐԱԾ ՄԸ ԾՆԱԾ ԸԱԼԱԼՈՒՆ ԴՈՆԻ ԶԶՂԱԶԱԾ···:*

Կրցա՞յ յաջողիլ այդ երրորդութեան ապամանիլ միտքերը իրագործել···: Սթէ այո, –*ինչպէս Սարտարապատը ընդգծած է իր այս թիւին մէջ*–, զայդ կը նկատեմ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ *ի կեանս խօսած···:*

Ձեղուն եմնամածումներս ու յորդառատ՝ հօթանաւանամնականիս առիթով: Սակայն չգոնգնալու համար Ձեր սուղ ժամանակը, կը վերջակիտեմ շնորհակալական ա եանի մը տողերը, Օհան Ոսկերբերան Հայրապետին պէս կրկնելով՝- *Փառք Քեզ Աստուած· փառք Քեզ՝ յաղագս ամենայնի, Տէ՛ր, փառք Քեզ:*

Հայրական սիրոյ ողջունիս կը մնամ՝ ի խորոյ սրտէ. միշտ

Աղօթարար
–Յարութիւն Մ. Վրդ. Մուշեղեան–

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒԻՐԵՐ

Ս. ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ

Վիսենթէ Լոփեսի Ս. Գէորգ եկեղեցիի Օծման Քառասնեակի տօնակատարութիւնը տեղի ունեցաւ կիրակի, Յունիս 26ին։

Նուիրեալ բազմութիւն մը հայ հաւատացեալներու գերբնէ բերուած լեցուցած էր Ե՛և եկեղեցին եւ շրջափակը։

1938, Յունիս 30ին էր որ օծեցաւ Ս. Գէորգ եկեղեցին՝ Օրհնաբեր Աբեղ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի, որ հովուապետական այցելութեամբ Մայրաքաղաք կը գտնուէր։

Ուրեմն այս հաւատքի եւ աղօթքի օճախը 20 տարեկան է այսօր, եւ այս պատմական տարեգարձի յատուկ արարողութիւնները դրուած էին Թեմիս Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Գրիգորիս Եպս. Բուկիաքեանի հովանաւորութեան տակ։

Սրբազան Հայրը իր հոգեշունչ քարոզին մէջ վեր առաւ մեր ազգային ինքնութեան անբաժան մասը եղող, հայու եկեղեցասիրութեան եւ դպրոցասիրութեան առաքինութիւնները։

Յառաջ Ս. Պատարագի՝ Սրբազանը կատարեց առանդական Մատաղի Օրհնութեան վրայ –մատաղդու ոչխարները քանի տարիէ ի վեր կը նուիրէ բարերար՝ Արթին Գալփաքեան–։

Եկեղեցւոյ հովիւը, օրուան Հանդիսավար Հոգշ. Տ. Արշամ Ա. Քհնյ. Պոզոյեան, հրաւիրեց Սրբազան Հայրը օրհնելու տեղանք եւ յետ այս օրհնութեան աղօթքին՝ հաւատացեալները յոտնկայս լռութեամբ յարգեցին յիշատակը բոլոր անոնց, որոնք ծառայեցին Հայ Ոգիի վառ պահպանման՝ հաւատքով, եկեղեցի եւ դպրոց չինեցին, ծառայեցին անոնց՝ ու անցան։

Հոգաբարձութեան փոխ–տեսուչ Գրն. Ակեքսան Քեամանեան, իր ուղերձին մէջ կատարեց պատմականը 20 ամեայ Ս. Գէորգ Եկեղեցիին, պարզեց անոր դերը եւ առաքելութիւնը հայ համայնքային կեանքի կազմակերպման մէջ, թուելով անով սկսած եւ անոր չուրջ հիւսուած ազգային օճախներու համալիրը։ Գուշումեան մանկապարտէզ, Գարլոս Կարապետեան հանդիսասրահ, Դերձակեան երկրորդական վարժարան, Գրիգոր Դերձակեան լսարան, Եդուարդ Դերձակեան Գրադարան՝ (նուէր Տիկ. Երանուհի Դերձակեանի), Տէր եւ Տիկ. Ռիպարոս եւ Ալա Մանուկեաններու նուիրատուութեամբ Սան Իսիդրոյի զաշտաքարէ Լոզաւազան եւ նոր ակռաքային չէնք (Ռիքարտօ Մանուկեան)

Ակնթան նուիրական անձեր ու գործեր որ անմահացան։

Այս 20 Ամեակի նշումը ճոխացած էր գեղարուեստական հոյակապ յայտագրով մը, զոր պատչաճ կերպով կատարեցին։ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Երգչախումբը (քառաձայն երգեցողութեամբ, արուեստագէտ Անտրէա Մանուկեան (Կոմիտասի «Քէչէ, Քէչէն») դաշնամուրի ընկերակցութեամբ՝ Գերճուհի Թոքաքեանի, Վ. Լոփեսի Ազգ. Նախկրթարանի չրքնաւարտ Յորէկ Գովելի (ամէնքը՝ Վ. Թէքէեանի «Եկեղեցին Հայկական»), նախակրթարանի Ք. դասատուհի Նատիա («Ձայն առ Հայրէնեաց» Սարգիս Սահակեանի) եւ «Ես Իմ Անուշ Հայաստանիդ» ե. Ջարենցի), Տիկ. Սօսի Հաճեան («Հուրը» Մուրիրեոս Անդրեանի) եւ Գրն. Զաքար Անմահունի (Վահան Տէրեանէն)։

Փակման խօսքին մէջ Սրբազան Առաջնորդը չներհակուեցաւ յայտնել բոլոր բարերարներուն, եւ իրենց ընտանիքներուն, ինչպէս նաեւ հոգաբարձութեան։ Եղան ինքնաբուխ չատ կարեւոր նուիրատուութիւններ։

Սրբազան Հայրը կ'օրհնէ մատաղի տեղանքը

Նախագահ Միթերան կը պատասխանէ Պրն. Խոսէ Պալեանի

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE

J'ai été très sensible à votre message de félicitations.

Dans la tâche que j'ai entreprise, l'assurance de votre concours m'est particulièrement précieuse.

François Mitterrand

Իսոլ Պալեան, 24 Ապրիլի ցնծագանութեան առիթ՝ նկարագրութիւններու պատմական տուեալներով 1200 բերդիկները բաժնած էր պահանջատիրական ցոյցերու ղեկավարներուն, որոնցմէ Արժանիքի Սպարկի Նախագահին, նաեւ տեղւոյս մօտ 30 դեսպանատուններ, եւ Ս. Պապի նուիրակին Monseñor Cardenal Calabressi-ի, նաեւ 10 Եպիսկոպոսներու, USA, Canadá, եւ Եւրոպա, իւիրերով (մասնաւոր նամակներով) իրենց միացումը իրենց 10 հատ տղոց բանեսպրկեալներուն։

Յիշատակի Եկեղեցի M. Fr. Mitterand-ին, մասնաւոր նամակով մը շնորհակալ գրած է յոյսը հայ ժողովուրդի անունով իր վերընտրուելու իրենն մեծ կառավարական մարդ, եւ ցաւակցական Հայ Իւսոլին։

Ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Ս. Պատարագի Եկեղեցական Խորհուրդին, որուն Իսոլ Պալեան կը նպաստէ, ի պատիւ Նահատակներուն եւ Հայ ժողովուրդին։

Ապա՝ Սրբազան Հայրը օրհնեց ամբողջ ժողովուրդը, եւ ներկաները հրաւիրեց ընդունելութեան, որ տրուեցաւ Սրբազան Հայրերուն եւ Հոգաբարձութեան անդամներուն։

Ներկայ էին Առաջնորդական Փոխանորդ Գերշ. Տ. Գրիգորիս Եպս. Բուկիաքեան, Հոգշ. Տ. Արշամ Ա. Քհնյ. Պոզոյեան, Հոգշ. Տ. Գրիգոր Աբեղ Գալուստ

ՀԸՍԷ ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ ԱՐՑԱԽԻ (ՂԱՐԱԲԱՂ) ՄԱՍԻՆ

ՀԱՊԱՐՔՋ ՄԸ՝ ԲՐԵԺՆԵԻՆ, ՆԱԵՒ ՀԱՏՈՒԿ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

(ԴԷՊԷՆ)

44 երեսփոխաններէն՝ 102ը միաձայնու- որոշեցին որ իրենց ր Շրջանը վերստին նուլը տուրւի:

Երեւանի մէջ՝ 9 օրերէ աղ գործադուլը 100 մասնակցած է երկիրը ի, կացութիւնը «չա- րէն լարուած էր ե- ի 12 ծունկին» եւ ի քաղի կեդրոնը կը նէին կացութեան «Մի քանի հասա- ներու մէջ գործադու- ւնակուի, եւ Հա- կուսակցութեան կան կոմիտէն ժողով ւոմարէ, երեքչաբ- րէններէն պահանջե- ոդը վերսկսելու գը- Ներաժեշտ միջոց- ը ձեռք առնեն»:

անակերտի մէջ, 23 ն սկսած գործադուլը կը շարունակուի, հակառակ՝ բազմաթիւ զօրքերու ներկայութեան որոնք պզտիկեցին ո- րեւէ համախմբում, երեքչաբ- թի առաւօտուն, տեղական սո- վետի որոշումէն ետք:

Հետաձայնային հաղորդակ- ցութիւնը կտրուած էր Մոսկո- ւայի եւ Ստեփանակերտի մի- ջեւ: Խաւարումը կատարեալ էր Ստեփանակերտի մէջ եր- կուշաբթի գիշերը:

Սովետ Միութեան Գերա- գոյն Սովետը 18 ծուխին պիտի քննարկէ Նակորնի Ղա- րաբաղի հարցը սակայն կա- ցութիւնը անշարժութեան մատնուած է:

Նակորնի Ղարաբաղի որո- շումը կրնայ վերստին ար- ծարծել հակահայ զգացումը Ադրբէյճանի մէջ, ուր ջարդի մը զոհ գացին 32 հայեր –Պա- քուի մօտակայ Սումկայիթ մէջ– 27 Փետրուարին:

Ուշագրաւ երեւոյթ է թէ Սովետական մամուլը, լռե- լեան կերպով իրաւունք տուին Ադրբէյճանի Գերագոյն Խոր- հուրդին, այս վերջինին որո- շումը ընդառաջողին հրա- տարակելով, մինչ Նակորնի Ղարաբաղի Սովետի որոշու- մէն քաղուածք մը միայն հրա- տարակեցին եւ 24 ժամ ուշա- ցումով:

«ՔԼԱՐԻՆ» ՕՐԱԹԵՐԹ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՅՈՒԼԻՍԻ ԹԻՒԷՆ

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՊԻՏԻ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱՅ ԲԱՆԱԼԻՆ

Ադրբէյճանի Սովետի պա- տասխանը Նակորնի Ղարաբա- ղի բաժանումի որոշումին՝ հաշուի չէր առնուած: Հանե- լուկ է գիտնալ Միխայիլ Կոր- պաչէվի առնելիք որոշումը այս նիւթին շուրջ, Լեհաստան չրջագայութենէ վերադար- ձին, եւ ժամանակը որ անշը- րաժեշտ պիտի ըլլար նախ քան անգամ մը եւս դէպքերուն ճնշումին տակ գործելով ամ- բաստանուիլը:

Տաճնապին վերջին փուլե- րէն կարելի է հետեւցնել՝ թէ այն ինքնավարութիւնը որ Հայաստանի եւ Նակորնի Ղա- րաբաղի Սովետները որդե- գրեցին Մոսկուայի նկատ- մամբ, եւ այն աստիճանը ուր կը զտնուի սոյն ինքնավարու- թիւնը երկու հողամասերէն մղուած զօրաշարժերուն – Նակորնի Ղարաբաղը Հայաս- տանի վերամիացնելու համար – ուղղակի յաղթանակ է:

Ցարդ՝ Մոսկուայի նպաս- տաւոր է այս ինքնավարու- թիւնը, ինչպէս նաեւ երկու հանրապետութիւններու մի- ջեւ առերեսումի վիճակին չա- րունակուիլը: Պայքարը՝ հա- կայառուս, կամ հակարուսին բնոյթ չէ ստացած տակաւին: Մոսկուայի վերջին համագու- մարին չրջան ընող խոստումը Նակորնի Ղարաբաղը ուղղակի կեդրոնական իշխանութեան կապելու տարազն է, կարելի- օրէն, գայն ապագային Հա- յաստանի կցելու հեռանկա- րով: Նակորնի Ղարաբաղի հայերը, այս ձեւով, ազատա- գրուած պիտի ըլլային ատըր- պէյճանական իշխանութենէն, եւ Ադրբէյճան պիտի կարե- նար ըսել որ Հայաստան իր հողամասը չի ծաւալեց· Հա- յաստան իր կարգին, պիտի կարենար սպասել եւ յուսալ:

Ցարդ՝ Հայաստանի եւ Նա- կորնի-Ղարաբաղի Սովետնե- րու ի գործ դրած ռազմավա- րութիւնը կը կայանար իրենց ուժը ամրապնդելու մէջ՝ յե- նած քաղերու ուժականու- թեան, եւ Մոսկուայի ուղղա- կի միջամտելու անյարմարու- թեան վրայ: Քրեմլին զօրքեր ուղարկեց Ադրբէյճան, սա- կայն ազգայնութիւնը չի մպզեցուցած դիմադրական գործունէութեան մակարդա- կը· խորքին մէջ, կը վախցուի որ ուղղակի բախում մը կրնայ յառաջացնել հաստատումու- թիւններու կռիւներ իսդրոյ առարկայ չրջաններու բնակ- չութեան համայնավար ան- դամներու միջեւ, եւ քաղաքե- րել տեղական ձգտումներու բնորոշումը:

70 տարիներու ամբողջ տե- տողութեան ազգութիւններու հարցը չարունակեց իր «քնա- ցած եւ թաքուն» վիճակը, կարծես՝ սառէ վերարկուի մը տակ ծածկուած· սառոյցա- հալքէն սերած յանկարծակի երագումը կորպաչէվի առաջ կը դնէ կրկնակի մարտահրա- ւէր; լուծել տագնապը՝ նուա- զագոյն «քսուքտուքներով տեղական համայնավար կու- սակցութիւններու միջեւ· եւ իրականացնել այս լուծումը՝ ազգութիւններու միջեւ պայ- քարը՝ բաժանումի պայքարի աստիճանին չմագլցած:

ԱՏՐՊԷՅՃԱՆ ՄԵՐԺԵՑ ՆԱԿՕՐՆԻ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ

այ, 13 Ցուլիս (AFP) նախատեսուէր, Ա- նի Սովետի Գերա- րհուրդը յայտարա- չեղեալ եւ հակասահ- լած է Նակորնի ի Սովետի որոշու- պէյճանէն բաժան- ղրացի Հայաստանի ւթեան միանա-

Արտաքին Գործոց ութեան բանբերը Քերթիլիեվ յայտնեց պէյճանցի ղեկավար- արտակարգ նիստ մը ցին, յետ Նակորնի աղի կառավարական րդի անկախութեան եւ անուան տակ Հայաս- խանալու միակողմանի արութեան:

ա բռնաթարում մըն է ձանի եւ Սովետ ան սահմանադրու- ւան» ըսաւ Քերթի- ըսոտ Ատրպէյճանի արդութեան 114րդ ի Գերագոյն Սովե- ւի ունի վաւերաթղ- ղի որոշումը, հե- ն՝ այդ որոշումը ան- ամբողջ անվաւերու-

պէյճանի Գերագոյն նաեւ պատասխանա- ատրպէյճանի Շրջանի ըմ- երխորհրդանները ըսե- ժանը վտաս կը պատ- վերխորհրդային զոր- ղթին:

Այս զէպքերը սաստկացու- ցին լարուածութեան կլիման ըլլա՛յ Ղարաբաղի, թէ երեւա- նի եւ Պաքուի մէջ: Թաս գոր- ծակալութիւնը տեղեկացուց թէ Ստեփանակերտ ընդհա- նուր գործադուլի մէջ է· Տե- ղական պաշտօնատարները իւ- մացուցին որ զօրքերը կը շա- րունակեն պահակախումբեր- ով տողանցել քաղաքի թաղե- րուն մէջ, հակառակ որ այս վերջիններուը հանդարտ են:

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ՎԵՐԱՄԻԱՑՈՒՄ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Հայաստանի Համայնավար կուսակցութեան Ղեկավար՝ ընկերակցութեամբ այլ երեւե- լի ղեկավարներու որոշում մը խմբագրեց՝ որ կը յորդորէ Քրեմլինի վերամիացնել Լէռ- մը Հայաստանի: Հայ պատ- միրակութիւն մը, անձնապէս, այս որոշումը պիտի յանձնէ Սովետ Միութեան Գերագոյն Սովետին, որ պիտի 18 Ցուլի- սին, մասնաւոր նոր նիստով մը, քննարկէ տագնապը:

Ատրպէյճանի Մայրաքա- ղաք՝ Պաքուի մէջ, իսլամ մե- ծամասնութեան հոգեւոր պետ՝ Շէյխ Ալլաշուքուր փա- շասատեհ հաշտութեան կոչ մը ուղղեց· ինչ որ, ըստ կարգ մը դէտերու ցոյց կու տայ թէ նաեւ այս քաղաքին, եւ կասպից ծովի նաւահանգիստ, մէջ կացութիւնը չատ լարուած է:

ԱՐՑԱԽԻ (ՂԱՐԱԲԱՂ) ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՆԿԱՏԻ ՁՕՒՆԵՐ ԱՏՐՊԷՅՃԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Մոսկուայ, 14 Ցուլիս (AFP) Արցախի (Ղարաբաղի) չրջա- նի կառավարական խորհուր- դի պաշտօնատարներ յայտա- րարեցին, այսօր թէ հաստատ պիտի մնան իրենց Ատրպէյ- ճանէն բաժանուելու եւ Հա- յաստանի միանալու որոշու- մին վրայ, առանց կարեւո- րութիւն ընծայելու Ատրպէյ- ճանի խորհուրդի առած որո- շումին:

Մինչ այդ, կը տեղեկացուի թէ 300000 անձեր համախմբը- ւեցան Երեւանի կեդրոնի մէջ յայտնելու համար իրենց զօ- րակցութիւնը Արցախի պա- հանջներուն, եւ մերժելու Ա- տրպէյճանի խորհուրդի որո- շումը· հանտիսներ թելադրե- ցին որ Երեւանի գործադուլը չարունակուի նուազագոյնը՝ մինչեւ յառաջիկայ Երկու- շաբթի օր, ուր Մոսկուայի Գերագոյն Սովետը նիստ պի- տի գումարէ, քննարկելու հա- մար ազգային տագնապը: Ըս- տեփանակերտի մէջ տեղական պաշտօնեայ մը վստահեցուց թէ Ատրպէյճանի խորհրդա- րանի որոշումը պիտի չ'ազդէ դէպքերու զարգացման վրայ, եւ աւելցուց· Ատրպէյճանի Գերագոյն Սովետէն տարբեր բան չէինք ակնկալեր· իրենց հետ մեր բոլոր կապերը խզ- ած են:

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՋՕՐՔԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԵՐԵՒԱՆԻ ՕԴԱԿԱՅԱՆԻ ՄԷՋ

Մոսկուայ, 15 Ցուլիս (AP, REUTER եւ TASS).- Ատրպէյ- ճանի իշխանութիւնները տրա- տեսական ագդեցիկ պաշտ- րում մը պարտադրեցին Ար- ցախի (Ղարաբաղ) դէմ՝ ար- գիլելով անդնդկնի մատոյր այնքան ատեն որ լրնդհանուր գործադուլը կը չարունակուի հոն:

Երկի՝ մօտաւորապէս 200000 հոգի մասնակցեցան ցոյցի մը՝ Երեւանի քայքերուն մէջ, ատ ի զօրակցութիւն Նա- կորնի Ղարաբաղի Հայաստա- նի իրաւասութեան տակ անց- նելու յաւչագրին:

Թաս, սովետական պաշտօ- նական գործակալութիւնը հ- րեւելեան յայտնեց թէ երե- ւանի մէջ կացութիւնը –Նա- կորնի Ղարաբաղի զէպքերուն պատճառաւ – կը չարունակ լարուած մնայ: Գործաւորնե- րը չեն մտներ իրենց գործա- տեղիներուն, եւ գործը շատ ան- լաստատար օգնութեամբ կ'րն- թանայ:

Թաս, զէպքերու անաչառ ճչգրտութեամբ, կ'աւելցնէ թէ «Հոն կը բռնաթարուի հաներա- յին փոխադրութեան կշռագի- ծը (չայտագիրը): Անունե- րամբ բազմութիւն մը կը հա- մախմբուի Մատենադարանի չէնքին մօտ, ունկնդրելու հա- մար հռետորները, որոնք կը պահանջեն Նակորնի Ղարա- բաղի կարգ մը հարցերուն լուծումը եւ կը պնդեն գործա-

(ՇԱՐ.Ը 18-ՐԴ ԷՋ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆ.
ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՀԱՅՈՑ

ԱՆՄՈՌԱՑ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՎԱՌՈՂԱԳՈՐԾ ՀԵՐՈՍԸ

Վանի ինքնապաշտպանական դիւցազնամարտը կազմակերպող անուանի հերոսներ Արմենակ Եկարեանի, Աբրամ Մանուկեանի, Թեքանոքի վարպետ-գիւտարար բուզադացի Գրիգորիս ու միւսների մասին հայրենիքում քիչ սփիւռքում շատ է գրուել:

Ասես թէ հիմա էլ ականատեսիս աչքերի առջեւով անցնում են թնդանոթային կրակով ցնդեկները հարուածուդ արուած ու ֆաղաքի պաշտպանների ճնշերով նոյն գիշերը վերակազմուած ու առաւել ամրակուռ դարձուած հայկական դիրքերը, որոնց հետեւում կանգնած ֆաշամարտիկ պաշտպանների սրխրամիներից ապշահար էին յինում գերմանացի հրետանաւորները ու սպանները եւ իրը՝ ճահճացի կուսակալ Ջեւդեթ փաշան:

Մահու եւ կենաց այդ գուշարի օրերին Վանի մատաղահաս երիտասարդներից շատեր իսկական հերոսներ դարձան: Ահա նրանցից մէկը՝ շարքային մի ռազմիկ, անանուն մի նուիրեալ, որ դարձաւ ֆաղաքի պաշտպանների սիրեցեալն ու պաշտամունքի առարկան:

Մեր այս անանուն հերոսին բախտը տարել էր Փարիզ, Սորբոնի համալսարան, որն աւարտելուց յետոյ, քիմիկոսի կոչում ստացած, հայրենիքի վերադառնալուց առաջ, երբ իր հայրենակից վաճառականի մօտ է գնում՝ հրաժեշտ առնելու, վերջինս խիստ զարմանում է:

– Այ տղայ, –ասում է,– դու էդ ինչ խելքի տես ես: վայրենի օսմանեան երկրի մէջ ու քիմիկոսութիւնը ի՞նչ օգուտ պիտի բերի էեզ: Թուրքն ի՞նչ գործ ունի քիմիայի կամ հանֆագործութեան հետ: Նրա գործը բոստանն է: Դու ես քիմիայով որի՞ն պիտի զարմացնես: Ես Փարիզում մի լաւ ծանօթ ունեմ, կմիջնորդեմ, որ նրա մօտ խմորեղէն-ֆաղցրեղէն ու պաղպաղակ պատրաստել սովորես: Վանում ո՞վ գիտէ, թէ պաղպաղակն ի՞նչ է: Մէկ տարուա մէջ կը դառնաս Մանթաշով…

Սրիտասարդը համոզուում է: վեց ամսում իւրացնում է այդ մասնագիտութիւնը ու վերադառնում՝ Հայրենիք: Այստեղ պաղպաղակի յայտնուելը հրա՞շք է թւում: Վանում ո՞ր երեխան կարող էր զրկել իրեն պաղպաղակ ու ֆաղցրավենիքէ վայելելու բացակայութիւնից: Շատ չանցած՝ երիտասարդը տուն ու տեղի, կայքի եւ ունեցուածքի տէր է դառնում:

Փարիզից նա իր հետ բերել էր սիրալիր մի բառ՝ «Մոն շեռ»՝ այսինքն սիրելի՛ս: Այս բառով նա պատում էր իր մեծ ու փոքր հաճախորդներին: Եւ ամէն նորոյթի սիրահար վաճառին նրա անունը կնճռում է «Մոն-շեռ»:

Տարիներ անցան: Ազգերը խառնուեցին իրար, մեծ պատերազմների կրակ միմեանց օձիքից ու աշխարհը վերաձեւելու համար գեներ առած, խոյացան իրար վրայ: Իթթիհատական թուրքերը, որոնք դարձել էին կայզերական Գերմանիայի դաշնակից, «Հայկական հարցը» թաղելու եւ մեծ պետութիւնների հետագայ միջամտութիւններից ազատուելու համար որոշեցին օգտագործել պատերազմի պահը:

Բացւում էր պատմութեան առաւել բստմնելի էջը՝ եղեռնը: Իրենց յառուղ նենգութեամբ իթթիհատականները բանակ կանչուած մօտ 300 հազար հայ զինուորների զինաթափելուց եւ խրամներ փորելուց յետոյ գնդակահարեցին:

Երիտասարդութեան մեծ մասին կտրցնելուց յետոյ էլ այնուամենայնիւ տեղի ունեցաւ Ուրֆայի, Շապին Գարահիսարի, Մուսա Լեռան, Մուշի եւ այլ վայրերի ինքնապաշտպանական մարտերը, որոնց մէջ առանձնակի տեղ գրաւեց Վանի խելամտօրէն կազմակերպուած հերոսամարտը:

Թուրքական ոյժերը սեպ խրելով Ֆարպամիջի ու Այգեստանի միջեւ՝ հայկական այդ երկու հոծ զանգուածները անջատելով միմեանցից:

Կռուի հենց յաջորդ օրը «Մոն-շեռը» ներկայանում է Ֆարպամիջի պաշտպանների ղեկավար Հայկ Կոսոեանին ու ասում՝

– Պարոն Հայկ, ես այլեւս դիրքերում մնալ չեմ կարող:

– Ինչպէ՞ս թէ, վախեցո՞ւմ ես:

– Վախենա՞լ… Չէ՛, ի՞նչ վախենալ: Ախր մենք փամփուշտի անվերջանալի պաշար չունենք:

– Չունե՞նք, այո՛, բայց ի՞նչ ճար ունենք: Փամփուշտները պիտի խնայել, մինչեւ որնէ տեղից փրկութեան լոյս ծագի:

– Ախր ես քիմիկո՛ս եմ, կարող եմ փամփուշտի պակասը լրացնել: Ահա Սորբոնի համալսարանից ստացած եմ վկայագիրը:

– Դու քիմիկո՞ս: Հապա պաղպաղա՛կը,– աչքերը չըռտում է Հայկ Կոսոեանը:

– Պաղպաղակը թո՛ղ… Մի ֆանի օրից յետոյ կունենամ մեր սեփական վառոդը:

Ինքնապաշտպանական մարտի հրամանով հենց նոյն օրը Մոն-շեռին հատկացուած ներքնահարկում յայտնւում են մարդկային մեզով լի մեծ ու փոքր կավէ ամաններ: Մոն-շեռին իր օգնականների հետ առանձնանում է եւ երկուում իր մօրի ծնունդ անձուկ վառոդի ստացման եղանակը: Գիւտը հաղթանակի հաւատով

Գեղանկար՝ Ն. Մանուկեանի

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

12 ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՅ ԵՐԳՉՈՒՀԻ ՄԸ

Մոսկուայի Չայքովսքիի անուան պետական երաժշտանոցին աղջիկներ կենտրոնական երաժշտական դպրոցի աշակերտուհի Սաթինա Մուրատեանը արդէն տարածուեր ուելի քան 200 երաժշտական տեղեկագործութիւնների հեղինակ է:

Պարու քաղաքի հայկական ընտանիքում ծնուած ու մեծացած պատանի երգահանի մասին է պատմում «Ռիսիժնոյէ Օպոզդնիկյէ» (Գիրքի տեսութիւն) համամիութենական թերթում: Սաթինան սկսել է երաժշտութիւն յօրինել 5 տարեկան հասակից: Նրա հայրը՝ Սէյրան Մուրատեանը, Պաճուճ ատտդեղերու գործարանի ձեւաւորող նկարիչ է: Սաթինային քացի, նա ունի եւս երկու դուստր: Աղջնակը ծնուած օրուանից շրջապատուած է եղել գրքի, արուեստի հանդէպ սիրոյ մթնոլորտով:

Սաթինան առաջին երգերը գրել է ռուս դասականների քառատողեանների տողերի հիման վրայ, վերյիշում է նրա մայրը: Սաթինանի մանկավարժը՝ երգահան Թաթեանա Չուտովան ասում է:

– Նա բացարձակ երաժշտական ընդունակութիւններ, բացարձակ երաժշտական յիշողութիւն ունի: Ոչ մի կերպ չեմ կարողանում ասիպել որ նա երգը գրի առնի խազաւոր թերթի վրայ: Նա վերցնում է բանաստեղծութիւնների ժողովածուն, փնտռում ինչ-որ բան, եւ մի քանի րոպէ յետոյ երգը պատրաստ է: Աղջնակը չատ բարեկամներ ունի մոսկուացի բանաստեղծների միջավայրում, որոնց խօսքերի հիման վրայ նոյնպէս երաժշտութիւն է յօրինում, ինչպէս որ դասականների՝ Ֆետի, Պուշկինի, Լերմոնտովի, Պրիսովի, Պորինինի, Եսենինի բանաստեղծութիւնների հիման վրայ: Նա գործեր ունի նաեւ շուէտ, լիտուացի, մոնղոլ հեղինակների թեմաներով: Իսկ «Մասունցի Դաւիթ» վիպերգութեան ներչնչած երաժշտութիւնը նրա արեան մէջ է: Եւ առ հասարակ նրա երգերում ու միւս փոքր գործերում գերակշռուած է արեւելեան, աւելի ճիշդ՝ հայկական մեղեդիների տոհմային-ութիւնը:

Սաթինան ինքն ասում է, որ մեղեդիները ծնում են իր գլխում, երբ կարդում է նոր բանաստեղծութիւններ կամ վերյիշում արդէն կարդացածը: Ու մնում է միայն նստել դաշնամուրի մօտ եւ երգ յօրինել: Նա չի կարողանում բացատրել, թէ իր մօտ ինչպէս է ամէն ինչ արագօրէն ստացւում:

Իսկ արդիւնքները ինքնին պերճախօս են: Սաթինան, չընցած շատ է զբաղուած լինում երաժշտական դպրոցում, յաճախ սեփական երգերի կատարումով հանդէս է գալիս Մոսկուայում եւ ուրիշ քաղաքներում:

Պատահի ձիրքաշատ աղջկան մեծ ապագայ են գուշակում ՍՍՀՄ Կոմկուսգիտորդների Միութեան վարչութեան նախագահ Տիխոն Խրեննիկովը, Ռուսաստանի, Հայաստանի մասնագէտ շատ երաժիշտներ: Իսկ նշանաւոր սովետական բանաստեղծուհի Ռիմա Կազակովան, ծանօթանալով Սաթինայի երգացանկին, երան նուիրել է ագաո քար, որը տիրոջը ցանկութիւնների իրականացում է բերում…:

Հիմա Սաթինայի համար կեանքի շատ պատասխանատու ժամանակաշրջան է: Նա պէտք է կենտրոնական երաժշտական դպրոցում ուսումնառութեան տարիներին իւրացնի երգահանական վարպետութեան նրբութիւնները ու միաժամանակ չվնասի, չըցամաքեցնի իր ընտանոր ձիրքը: Եւ այդ դէպքում յոյս կայ որ նրանից իսկական երգահան կը ստացուի:

Գ. ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆ
(Արմենփրէս)

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱՐԿ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ ՀՈՎԱՆՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝ Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Միշիկըզնի, էն Արպըր, հայերէն լեզու ուսուցանող յայտագիրը յաջողած է հայերէն լեզուի անմոռանալի հիմնարկ մը ստեղծել Երեւանի մէջ, սկսեալ Յուլիս 11-էն մինչեւ 15 Օգոստոս 1988, գործակցութեամբ Սիուքեահայութեան Հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի: Մրագիրը ընկալուած ունի միայն սկսնակները: Արեւմտահայերէնի խոսացնող դասընթացքները պիտի ջամբուին շարաթը հինգ օր՝ վեց շաբաթներու տեւողութեամբ, որուն աւարտին աշակերտները պիտի շահին ուսումնական *պիճ քրեճիթներ*, ընդունելի՛ Միշիկըզնի համալսարանին կողմէ:

Դասընթացքներուն առընթեր, մշակութային յայտագիրները եւ պատմական յուշարձաններու այցելութիւնը մասնակիցները պիտի զարգացնէ Հայաստանի եւ հայկ. մշակոյթի կիցները պիտի զարգացնէ Հայաստանի եւ հայկ. մշակոյթի մասին մասնաւոր գիտելիքներով: Հայերէնի յայտագիրը պիտի դեկավարուի եւ դասաւանդուի Փրոֆ. Գեորգ Պարտաճեանի կողմէ, որ վերյիշեալ համայսարանի Մարի Մաշտոցեան կողմէ, որ վերյիշեալ համայսարանի ամբիոնի վարիչն է: Ուսման այս ծրագիրը հիմնուած եւ հովանաւորուած է Հ.Բ.Ը. Միութեան «*Փրեզիտենց Քլուպ*»ին կողմէ:

Անհրաժեշտ մանրամասնութիւններ – բոլորակ, ձախ եւ այլն – պիտի յայտարարուին յետագային: Այս տարի տասը ուսանողներ պիտի ընտրուին:

ԼՈՒՐԱՆԱ

ԱՆԱԽՈՐԺ ՄԻՋԱԴԷՊ ԹՐԻՓՈԼԻԻ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ ԵՒ ՄՈՒՏՔԻՆ

29 Մայիս 1988ին, կիրակի օր, երբ անախորժ միջադէպ մը պատահած է Թրիփոլիի մէջ պատրաստուող Ս. Հոգեգալստեան եկեղեցւոյ մէջ եւ մուտքին, ինչպէս ամէն կիրակի, հաւաքուելով տեղւոյն մեր փոքրաթիւ գաղթական կեանքը:

Արդարեւ, նոյն օրը, Ս. Պատարագէն անմիջապէս յետոյ, Վահէ Հարմանտայեան տոյն անձ մը, դաշոյնի մը հարիւրին, կը մատնայ եկեղեցական յարկին հանել պատարագատուր եւ նոյն եկեղեցւոյ [illegible]ին 10 տարիներու դպրացած Հ.Բ.Ը.Մ.ի Թրիփոլիի [illegible] ատենադպիր Սարգիս Սահակեանին, [illegible] տալով Ս. խորանը՝ կը [illegible] ձիւթ սպանելէ հոն, [illegible] անգամ մըն ալ համազգային [illegible] «Այգ մարդուն» [illegible], յընթացս Ս. Պատարագի: «Այգ մարդը» ուրիշ չէր եթէ ոչ՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, Վազգէն Ա. Կաթողիկոսը, որուն անունը դպրապետին [illegible] միշտ կը յիշատակուի Պատարագի ընթացքին:

Գր. Ս. Սահակեան, առանց [illegible] տալու, դուրս [illegible] եկեղեցիէն, եւ բակին [illegible] կը դառնայ թէ [illegible] 2 անհատները [illegible] են արդէն: [illegible] եկեղեցւոյ մուտքին [illegible] 15 անձերու [illegible] ծծիծաղին տակ, ան [illegible] ուշեցնել զանոնք, [illegible] ճիշդ այդ պահուն հոն գտնուող Հ.Բ.Ը.Մ.ի Պաթրունի նորակազմ [illegible] ատենապետ Գր. Մկրտիչ Օհանեանի որդին՝ Ներսէսին, որ այդ պահուն կը պատրաստուէր ծնողքին եւ 2 երախաներուն հետ վերադառնալ Պաթրուն, մասնակցելէ ետք եկեղեցական արարողութեանց: Նոյն «քաջի ծաղիկ» երիտասարդը, Վահէ Հարմանտայեան, գրգռիչ խօսքեր կ'ուղղէ նաեւ Ներսէսի հասցէին: Այս վերջինին պատասխանին վրայ, Վահէ բռունցքի ուժգին հարուած մը կուտայ Ներսէսի դէմքին, որ կը փորձէ ինքնապաշտպանիլ: Ասկից ազգանշան մը կ'ըլլայ որ մուտքին հաւաքած երիտասարդներու վայրագ խումբը յարձակում գործէ պաթրունահայ երիտասարդին վրայ եւ խոչտանգէ զինք: Ուժգին հարուածներ կը ստանան նաեւ Ներսէսին մայրը՝ Տիկ. Շաքէ Օհանեան, եւ հայրը՝ Պաթրունի մեր նահապետը, որոնք Գր. Ս. Սահակեանի օգնութեամբ կը յանգիստին հեռացնել յարձակողները իրենց արիւնոտ որգիին մօտէն: Ջեն խնայեր նաեւ եկրախաները, որոնք իրարանցման մէջ գետին տապալած ըլլալով, կը տրորուին ոտքերու տակ... Այս բոլոր խժդուժութիւնները բաւ չհամարելով, Վահէ Հարմանտայեանին եղբայրը՝ Ռաֆֆի (երկուքն ալ եղբայրները Թրիփոլիի ազգային վրժ-ի տնօրէններն), ատրճանակ մը բերելով կը կրակէ օդին մէջ, միաժամանակ պոռալով. «Քարեգործականը պիտի ջնջենք հոսկէ», «Օհանեան ընտանիքը պիտի ջնջուի»...:

Այս խօսքերը յստակօրէն ցոյց կուտան, որ միջադէպը կանխածրագրուած էր եւ գրգռութեան բուն թիրախը Հ.Բ.Ը. Միութիւնն էր, որ վերջին չորս տարիներուն աչքի է ծաւալել Թրիփոլիի թէ Պաթրունի մէջ, ինչ որ անհանդուրժելի կը նկատուի որոշ տարրերու կողմէ:

Հարցը ասկէ յետոյ կը դառնայ, երբ յիշենք թէ նախորդ կիրակի, 22 Մայիսին, նոյն եկեղեցւոյ մէջ զանց առնելուր էր Հոգեհանգստեան այն պարտադրութիւնը, զոր ամէն տարի, Հոգեգալստեան տօնին, եկեղեցւոյ թաղականութիւնը կատարել կուտար նոյն եկեղեցւոյ բարերար Գալուստ Կիւլպենկեանի յիշատակին: Ի տես այս զանցառումին, Հ.Բ.Ը.Մ.ի Թրիփոլիի եւ Պաթրունի Մասնաժողովները, իրենց անունով, յաջորդ կիրակի, 29 Մայիսին, Հոգեհանգստեան պաշտօն կը խնդրեն ազգային մեծ բարերարին յիշատակին: Եկեղեցւոյ քահանան, սակայն, արարողութեան պահուն կը խուսափի յիշատակել անունը ե՛ւ Պաթրունի Հ.Բ.Ը.Մ.ին ե՛ւ նոյնիսկ... ողբ. Գ. Կիւլպենկեանին, մինչեւ որ ներկաներէն մէկը բարձրաձայն կը յուշէ այդ մասին, եւ քահանան, ստիպուած, կը կրկնէ զանոնք...:

Այս բոլորը ցոյց կուտան, որ շրջանին մէջ գտնուող ազնուապետական տարրեր, միշտ մեւեւնոյն՝ ազգաքանդ անհանդուրժողութեան ոգին կը ցուցաբերեն, խռովելով գաղութին անդորրը, ինչ որ պէտք է ըսենք մտահոգէ մեր ազգային-եկեղեցական իշխանութիւնները:

Աւելցնենք նեւս, թէ անցեալ կիրակի, 5 Յունիսին, եկեղեցական արարողութիւն չկատարուեցաւ Թրիփոլիի հայոց եկեղեցիին մէջ, որուհետեւ թաղականութեան, նոր միջադէպերու տեղիք չտալու կանխահոգութեամբ:

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ ԱՐՑԱԽԻ (ՂԱՐԱԲԱՂ) ՄԱՍԻՆ

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԶՕՐՔԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԵՐԵՒԱՆԻ ՕԴԱԿԱՅԱՆԻՆ ՄԷՋ

(ՇԱՐ. 11-ՐԴ ԷՋԷՆ)

դուլի հետապնդման վրայ:

Մինչ այդ՝ Հայաստանի Արտաքին ծարաբերութիւններու նախարարութիւնը ժխտեց թէ գործադուլ կատարողները ստիպած ըլլան Երեւանի օդակայանի փակումը, սակայն ընդունեց որ սովետական զօրքեր տարածուած են միեւնոյն շրջանին մէջ:

Սովետական Արտաքին Գործոց նախարարութեան բանբերը, Մոսկուայի մէջ, ըսաւ թէ «Երեւանի բնակիչները զայրացած են տեսնելով, հեռատեսութեան գիշերային յայտագրի մը մէջ՝ որ անցեալ շաբթուան մէջ Երեւանի օդակայանը զրկուած զօրքերը այժմ կը ներկայացուին որպէս գոհեր՝ բարբարոս աշխատատորական ընկերակցութիւններու»:

Արմենփրեսի բանբերը տեղեկացուց միջազգային գործակալութիւններու որ «գործադուլ կատարողները կտտած սովետական հեռատեսիլի հաղորդարոս» որակումէն, գոցեցին, այսօր, օդակայանը, առ ի բողոք՝ կատարուած անարդարութեան դէմ:

Բայց եւ այնպէս, միեւնոյն պաշտօնեան ստիպուեցաւ ընդունիլ թէ հեռաձայնով կապի մը ընդհատ՝ իմացուցած էին իրեն թէ գործը բնականոն կ'ընթանայ»:

Օդակայանի պաշտօնեաները ըսին թէ· «Արդարեւ՝ կան զօրքեր վայրերուն վրայ, բայց քիչ են քննիչ պահակախումբերը:»

Ակեքսի Վասիլևնքո՝ հայ պաշտօնական Ռատիոյի լրագիր –Փրօ–Մոսկաւա– զանազան միջազգային գործակալութիւններուն հաղորդեց թէ «գործադուլները, 90% վերբսկան իրենց գործի բնականոն րիթմը»: Գաղաքի հանրային փոխադրութիւնը կը բանի գրեթէ բնականոն կերպով՝ չետ ազգայնական պահանջներու զօրակցութեան ցոյցին:

Տեղեկատուութեան այլ աղբիւրներ, ինչպիսին է Հայաստանի Համայնավար կուսակցութեան օրգան՝ Ռուսաստու, կը հաստատեն թէ «Ստեփանակերտի մէջ՝ երկու ամիսներէ ի վեր ակսած գործադուլը տակաւին կը չարունակէ ի զօրու մնալ»:

Խմբագրական գրութիւնը կը յայտնէ թէ Երեւանի ժողովուրդը բացի է «յոյսի կարկին» մը, իր բողոքներուն մէջ, սպասելով որ Սովետ Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը լուծէ Ղարաբաղի ըստեղծած հարցը՝ Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի միջեւ:

Ըստ կարգ մը դէտերու՝ լուծումներէն մին կը կայանայ Արցախը դնել Սովետ Միութեան նախարարական խորհուրդի՝ արժամեայ կառավարութեան տակ, ինչ որ պիտի ընդունուէր Հայաստանէն, եւ պիտի չմերժուէր Ատրպէյճանէն:

Սովետական հերդուածողականներու չրջանակներ կը չեշտեն այն անձկութեան վրայ, զոր պատճառած է «կոտորակուած եւ ճգտումնաւոր» Սովետական տեսիլի տեղեկատուութիւնը՝ գործադուլի եւ անոր խոտորումներուն չուրջ: Տակաւին արեւմտեան լրագրողները կարող չեն այցելել ո՛չ Հայաստան, ո՛չ ալ Ատրպէյճան, տեղւոյն վրայ քննելու համար կացութիւնը:

Սովետական մամուլը իր ամբողջութեամբ, ուժգնօրէն կը յարձակի, իր ուրբաթ օրւան հրատարակութիւններուն մէջ՝ հայերու դիրքին վրայ:

ՀԱՑ ՑՈՒՑԱՐԱՐՆԵՐ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՒՐԱՆԱ

ԱԼԵՔՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԸ ԿԸ ՊԱՏՈՒԻ ՊՐ. ՕՆՆԻԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԸ

Հայրենիքէն ու Հ.Բ.Ը. Միութեան Լիբանանի Կրթական Յանձնախումբէն եռք, Հ.Ը.Բ.Ը Ալեք Մանուկեան Կեդրոնի պատասխանատուները գեղեցիկ գաղափարը յղացած էին պատուելու Պր. Օննիկ Սարգիսեանը, իբրեւ թոշակաւոր կրթական մշակ, հասարակական ու հրապարակագրական գործիչ:

Ազգուրեւ, Սարտարապատի ճակատամարտին եռք, տարի 90 հոգիի ներկայութեան տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ մը, Ալեք Մանուկեան Կեդրոնին մէջ: Ներկաներուն մէջ տեսի կը դարնէին ուսուցիչներ, հասարակական գործիչներ եւ միութենական պատասխանատուներ, [illegible] պատուելիքի [illegible] Պր. Գարոյր Աղպաշեան, որ նախ ողջունեց ներկաները, ապա անդրադարձաւ առիթին, որն էր յարգանքի տուրքի այս համեստ նախաձեռնութիւնը՝ հանդէպ հայ գիրի, գրչի ու մշակոյթի վարպետի մը:

Այնուհետեւ, բաժակաճառներ ու սրտի խօսքեր յայտնեցին Ներկաներէն չատեր (Մեծին Հրաչեայ Սեդրակեան, Ծովհաննէս Թաշդեան, Փիրայր Դանիէլեան, Յակոբ Աւետիքեան, Օհան Պոտրումեան, Տոքթ. Գրիգոր Գրիգորեան, Յակոբ Միւլաճեան, Արթիւր Վայճեան, Արաքսի Գեղամեան եւ մայր հայրենիքէն տիկեան եւ մայր հայրենիքէն տիկեան եւ մայր հայրենիքէն տիկ

ՀԱՑ ԺԱՀԸՐ *(Virus)*

ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆ ՏԵՆԴԸ ԿԸ ԾԱԻԱԼԻ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

ԿՈՐՊԱՋԷՎՆ Է ԶՈՀԸ, ՖՐԵՄԼԻՆ ԿԸ ՓՆՏՌԷ ԴԱՐՄԱՆԸ, ՈՐ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ

Միխայիլ Կորպաչէվ կորնցուցած է իր ժխտը, Կովկասը վերստին եռացումի մէջ է: Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ, հետզհետէ մարզլցող, լարուածութիւնը իսկական վտանգ մըն է իր սիրելի վերեսթրոյքային համար, այսինքն՝ իր անձին վրայ ըսպառնացող:

Որչափ, ամէն ինչ յայտ կ'ընծեանար իրեն համար, այս վերջին չաբաթները, Սովետական Ձօրքերուն Աֆղանիստանէն քաշուիլը, Մոսկուայի՝ Ամերիկա-Սովետական ճներկայացումը» (show), Թուսաան եկեղեցւոյ հազարամեակը, բոլորն ալ այնքան ուժգնութեան բնոյթ կրող դէպքեր՝ որոնք սահմանուած էին ամրապնդելու՝ միանգամայն իր իշխանութիւնն ու պատկերը:

Սովետ Միութեան Համայնավար կուսակցութեան 19րդ համագումարի նախօրեակին պատմական այս կարեւոր ժամադրութիւնը որ սկսաւ անցեալ Յունիս 28ին,– ահա՛ւասիկ ազգութիւններու հարցը, անկասկածօրէն ճգնաժամային, որ կու գայ վրդովելու ցարդ անդերի մնացած այս ճառաքական չուիդը:

Բայց եւ այնպէս՝ Կորպաչէվ գէշ չէր վարած հայկական ճգոհութիւն պոռթկումը, անցեալ Փետրուարէն մինչեւ ճաարտ: Ան գիտցաւ ինչպէս խուսափիլ այս անհանդարտ հանրապետութեան մէջ ընդհանրացած հրդեհէն, ընդունելով բարձր Ղարաբաղի –Ատրպէյճանի իրաւասութեան տակ փոքրիկ հողամասին– պարագան, ուր բնակչութեան 75% կազմող հայերը կը պահանջեն միանալ դրացի Հայաստանին:

Սովետ Ղեկավարը ցոյց տուաւ թէ զապուճի ժամանակը անցած է եւ թէ Ֆրեմլինի նպաստակը, այսօր, հարցերը ճառաքական միջոցներով լուծել է: Վերջապէս՝ այս իրադրութենէն օգտուելով՝ գլխաւոր Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի կուսակցութիւնները՝ որոնց Պետերը –համապատասխանօրէն՝ Կարէն Տէմիրճեան եւ Բիւամրան Գալիբով– կը ծաղրէին Մոսկուական «ձոր ընթացքը», ինչպէս պիտի ծաղրէին իրենց ընձեռած առաջին «ճուէրը»:

Կարելի էր ակնկալել հայերէն՝ որ գոհանային «քաղխոտումներով»: Սումկայիթի հակահայ չարդերը –32 մեռնեալ, 23 Փետրուարին, ըստ՝ պաշտօնական աղբիւրներու – հեղինակներու դատավարութեան ընթացքին՝ դատաւորներու ցուցաբերած չափազրութիւնը (մեղմութիւնը), գործիչ Գարոյր Հայրիկեանի ցարդ բանտարկութիւնը, ազերիներու, հետզհետէ աճող, յարձակողականութիւնը՝ քաղաքային իշխանութիւններու դէմ բորբոքեց Ստեփանակերտի եւ Երեւանի ժողովուրդներու զայրոյթը:

ՀԱՑ ՁՕՐՔԱՐԱՐՆԵՐ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ «ՎԵՆԻՆ» ԳՐԱԴԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ. (ՁՕՐԻԽՍ 14)

Առաջինները (Ստեփանակերտ), իրենց ներքնաբերդին մէջ, ամիսէ մը ի վեր կը շարունակեն ընդհանուր գործադուլ մը, հակառակ Մոսկուայի որոշած խաղաղացման միջոցառումներուն – 400 միլիոն Ռուբլիի ընկերա-մշակութային բարեկարգումներու յատկացուած ներդրումներուն, հետեւատեսի կայաններու ստեղծման, եւայլն...

Երկրորդները (Երեւան), օգտուելով Կորպաչէվի «բացթողի քաղաքականութենէն», եւ Արտասահմանի հայերու աչխոյժ զօրակցութենէն՝ բազմապատկեցին ցոյցերը, ինչպէս նաեւ գործի եւ փոխադրութեան ընդհատումները ու պահանջները՝ ստանալու համար –յետ՝ ամրողջ հանրապետութեան տարածքին կատարած ընդհանուր գործադուլին– 15 Յունիսին, Հայաստանի Գերագոյն Սովետի նիստը, ուր միաձայնութեամբ որոշուած առնուեցաւ ի նպաստ Ղարաբաղի կցման:

Հոսկէ՝ մտատանջութիւնը Մոսկուայի՝ ուր 70 տարիներու Համայնավար իրաւակարգերը՝ երբէք չեն թոյլատրած որ տեղական իշխանութիւններ –իւսակցութիւններ պաշտօնեաներ միատեղ ասպարէզ կարդան Քրեմլինի ցոյցերու ճնշումի տակ:

Մտատանջութիւն նաեւ Ատրպէյճանի մայրաքաղաք Պաքուի մէջ, ուր հանրապետութեան Գերագոյն Սովետը ժողով գումարեց, 17 Յունիսին, այսինքն երկու օրեր ետք՝ հակադարձելու համար հայկական յարձակողականին:

Անցեալ չաբաթ, նոյնինքն Պաքուի մէջ է որ լարուածութիւնը մի քանի աստիճան աւելի վեր բարձրացաւ, հակահայ զանգուածային ցոյց մը վտաանեբելով, պատճառեց Ազերի զինուորի մը մահը, փամփուշտով, «Մահ հայերուն», «Հայերը Շուներ են» կարտաբերուելն մայրաքաղաքի փողոցներուն մէջ, ուր կ'ապրին բնակչութեան 18 % հասնող հայեր, որոնք անմիջապէս որ մութը պատ՝ տուներնէն ներս կը քաշուին: Շատեր արդէն ձգած են այս, անհիւրընկալ դառձած, իսկայ հողը: Զէ՞ որ ընդհատուեցաւ բացումը ազերի բանաստեղծ Նիզամիի Ճուշարձանին: Որովհետեւ՝ քանդակագործի ձեռակերտը քրիստոնեական խաչ մը կը պարունակէր:

Բանակը կանոնաւորապէս կը միջամտէ պաշտպանելու համար հայ եկեղեցին եւ թաղերը՝ փուլիքաններու» կեղծարարութեան դէմ, որոնք՝ զարմանալիօրէն «ծոյլատրուած» են քաղաքային իշխանութիւններու կողմէ:

«Նոյնիսկ ազերի ինթելիխենցիան տարուեցաւ այս գաղափարէն, որոնք չրջապատած էին հրապարակը: Սակայն եւ այնպէս, բազմաթիւ զինուորականներ կը չարունակեն պահակազօրքեր կազմել հայ մայրաքաղաքի թաղերէն ներս, կ'ըսէ աղբիւրը: Ըստ ազգայնական գործիչին՝ քաղաքին մէջ սեւ դրօչակներ կը ծածանէին, այսօր, իբրեւ սուգի նշան՝ Երեւանի օդակայանի մէջ, անցեալ Երեքշաբթի, 5 Յուլիսին, մահացած առ նուազն երկու ցուցարարներուն: Երիտասարդ մը՝ զինէն ստացած փամփուշտով, եւ ուրիշ մը սրտի տագնապէ, ներքին գործոց նախարարութեան ոյժերու դէմ, բախումներու ընթացքին:

Երկուշաբթի, 4 Յուլիսին սկսած գործադուլին գլխաւոր պահանջն է՝ Արցախի (Ղարաբաղի) կցումը Հայաստանի:

Լիթուանիոյ մայրաքաղաք Վիլնայի մէջ հակայ ցոյց մը սեղանի վրայ դրաւ տեղական ինքնավարութեան մեծագոյն պահանջներ, նաեւ յորդորեց Սովետական իշխանութիւններուն՝ հանրաքուէ մը կազմակերպել, խնդրոյ առարկայ, Արցախ (Ղարաբաղի) ինքնաորոշման համար:

Վիճաւոխա Ֆոկոսիս, Լիթուանացի գործիչ մը, Վիլնայէն հեռաձայնով յայտնեց թէ «Նախաձեռնութեան Յանքը յուսալորի մը կարգաց, ուր կ'առաջարկուի ատրպէյճանական չրջան Արցախի (Ղարաբաղ) հայերուն հանրաքուէով մը «ինքնորոշուելմ» ծրագրել: Բազմութիւնը միաձայնութեամբ զօրակցեցաւ «նախաձեռնութեան խումբին», եւ յուսագրկը պիտի ներկայացուի Սովետական կառավարութեան:

Երեւանի մէջ, պաշտօնական բանբերը Մատենադէց թէ Թատրոնի Հրապարակին վրայ որ օդակի մէջ առնուեցաւ ճրկէ, չկան ոչ զինուորներ, եւ ո՛չ ալ ցուցարարներ, մինչ գործադուլը կը չարունակուի գրեթէ բոլոր գործարաններուն մէջ:

«Սոցիալիզէվթայա Ինտուսթրիա» օրաթերթը տեղեկացուց թէ գործադուլը ընդլայնեցաւ երեւանէն մինչեւ ուրիշ հայ քաղաքներ, հետրառեալ՝ Լենինական, Կիրովական եւ Արովեան: Երեւանի մէջ, միմիայն անդեցիկի ճարտարարուեստը, –նաեւ բոլոր այն մարզերը, որ պարտին 24 ժամ անընդհատ աչխատիլ – ճանրային փոխադրութիւնը կը բանին:

Երկուշաբթի, գործադուլը սկսելէն ի վեր՝ Սովետ իշխանութիւնները կը չանան տեղեկութիւններ տալ Նախրդի Ղարաբաղի չուրջ եւ որդեգրեցին միջոցառումներ՝ ակներեւօրէն հայերու ընդվզումը –Քրեմլինի՝ Անդրկովկասի սահմանները փոփոխութեան չենթարկելու ժխտական պատասխանէն ծագած– հանդարտեցնելու սահմանուած:

Հայերու եւ ատրպէյճանցիներու վիճակն վերարերող 90 վայրկեան տեւողութեան փաստաթուղթի մը ընթերցուածի, հեռատեսիլով սփռուած յաջորդեց մանաւոր դիտողում մը, ուր կը պարզուէր թէ՝ անցեալ ամսուան մէջ միջադէպի մը ընթացքին 47 կիներ թունաւորուած են կաթսատեղիի հայ գործաւանի մը մէջ: Գործադուլ կատարող հայերը պահանջեցին կատարեալ տեղեկութիւններ այս թունաւորման մասին – երեւանի Չարաւը՝ Մասիսի մէջ, Յունիս 23ին պատահած – որուն հեղինակները, ըստ տարածայնութիւններու, ատրպէյճանցի բնակիչներ են:

18 կիներ հիւանդանոց կը գտնուին ապաքինման չրջանի մէջ: Թունաւորման պատճառը դեռ չսահմանուած քիմիական բաղադրութիւններ են, եւ ոճրագործ քննութիւն մը սկսած է արդէն, այս ուղղութեամբ:

Անցեալ Շաբաթ, Սովետ դատաւորական իշխանութիւններ ծանուցեցին թէ ջանցեալ Փետրուարի հակահայ խռովութիւններու ընթացքին, սպանութիւններ գործած ըլլալու յանձնարով ամբաստանուած ատրպէյճանցիներու դէմ՝ վճիռները քաւուեցան Ատրպէյճանի դատարաններէն:

80 անձեր ամբաստանուած էին Սումկայիթի ոճիրներուն մասնակցութեան յանձնարով: Գործադուլ կատարող հայերը պահանջեցին որ դատավարութիւնները փոխադրուին Գերագոյն Ատեանին, եւ կատարուին հանրութեան ներկայութեան:

Մոսկուա պիտի կարենար մասնակի գոհացում տալ հայերու պահանջին, նկարերի Ղարաբաղ չրջանը հանելով Ատրպէյճանի հակակրչէն, դնելու համար զայն Սովետ Կեդրոնական կառավարութեան տնօրինութեան տակ:

ՔՐԵՄԼԻՆ ՔԱՌՈՒՂԻՒ ԱՌՋԵՒ

Սովետ Միութեան Չամայնավար Կուսակցութեան 19րդ արտակարգ խորհուրդը չրջնցաւ լուծել հայերու պարհանջատիրական հարցը, որուն պատճառաւ պայթումներ վերակաւ աւելի աստիճանի մէջ եւ Քեամլ: Մոսկուայի իր կանոնները կը չարունակէ, սակայն, օձապտոյտ քայլերը, վրայ կը հայ ծուչատորհին վրայ, ծանրաթարուած ալ նիվեթ:

Յարդ կատարուած Սովետ ներու չեն բռնաթարիներ Մոսկուայի՝ Ամերիկա-Սովետական ներկայացումը» (show), Թուսաան եկեղեցւոյ հազարամեակը, բոլորն ալ այնքան ուժգնութեան բնոյթ կրող դէպքեր՝ որոնք սահմանուած էին ամրապնդելու՝ միանգամայն իր իշխանութիւնն ու պատկերը:

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

ԼԻԹՈՒԱՆԻՈՅ ՄԷՋ ԶՕՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅՈՑՑԵՐ ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒՆ

(ՇԱՐ. Ց-ՐԴ ԷՋԷՆ)

Ձօրքերուն, որոնք չրջապատած էին հրապարակը: Սակայն եւ այնպէս, բազմաթիւ զինուորականներ կը չարունակեն պահակազօրքեր կազմել հայ մայրաքաղաքի թաղերէն ներս, կ'ըսէ աղբիւրը: Ըստ ազգայնական գործիչին՝ քաղաքին մէջ սեւ դրօչակներ կը ծածանէին, այսօր, իբրեւ սուգի նշան՝ Երեւանի օդակայանի մէջ, անցեալ Երեքշաբթի, 5 Յուլիսին, մահացած առ նուազն երկու ցուցարարներուն: Երիտասարդ մը՝ զինէն ստացած փամփուշտով, եւ ուրիշ մը սրտի տագնապէ, ներքին գործոց նախարարութեան ոյժերու դէմ, բախումներու ընթացքին:

Երկուշաբթի, 4 Յուլիսին սկսած գործադուլին գլխաւոր պահանջն է՝ Արցախի (Ղարաբաղի) կցումը Հայաստանի:

Լիթուանիոյ մայրաքաղաք Վիլնայի մէջ հակայ ցոյց մը սեղանի վրայ դրաւ տեղական ինքնավարութեան մեծագոյն պահանջներ, նաեւ յորդորեց Սովետական իշխանութիւններուն՝ հանրաքուէ մը կազմակերպել, խնդրոյ առարկայ, Արցախ (Ղարաբաղի) ինքնաորոշման համար:

Վիճաւոխա Ֆոկոսիս, Լիթուանացի գործիչ մը, Վիլնայէն հեռաձայնով յայտնեց թէ «Նախաձեռնութեան Յիմքը յուսալորի մը կարգաց, ուր կ'առաջարկուի ատրպէյճանական չրջան Արցախի (Ղարաբաղ) հայերուն հանրաքուէով մը «ինքնորոշուելմ» ծրագրել: Բազմութիւնը միաձայնութեամբ զօրակցեցաւ «նախաձեռնութեան խումբին», եւ յուսագրկը պիտի ներկայացուի Սովետական կառավարութեան:

Երեւանի մէջ, պաշտօնական բանբերը Մատենադէց թէ Թատրոնի Հրապարակին վրայ որ օդակի մէջ առնուեցաւ ճրկէ, չկան ոչ զինուորներ, եւ ո՛չ ալ ցուցարարներ, մինչ գործադուլը կը չարունակուի գրեթէ բոլոր գործարաններուն մէջ:

«Սոցիալիզէվթայա Ինտուսթրիա» օրաթերթը տեղեկացուց թէ գործադուլը ընդլայնեցաւ երեւանէն մինչեւ ուրիշ հայ քաղաքներ, հետրառեալ՝ Լենինական, Կիրովական եւ Արովեան: Երեւանի մէջ, միմիայն անդեցիկի ճարտարարուեստը, –նաեւ բոլոր այն մարզերը, որ պարտին 24 ժամ անընդհատ աչխատիլ – ճանրային փոխադրութիւնը կը բանին:

Երկուշաբթի, գործադուլը սկսելէն ի վեր՝ Սովետ իշխանութիւնները կը չանան տեղեկութիւններ տալ Նախրդի Ղարաբաղի չուրջ եւ որդեգրեցին միջոցառումներ՝ ակներեւօրէն հայերու ընդվզումը –Քրեմլինի՝ Անդրկովկասի սահմանները փոփոխութեան չենթարկելու ժխտական պատասխանէն ծագած– հանդարտեցնելու սահմանուած:

Հայերու եւ ատրպէյճանցիներու վիճակն վերարերող 90 վայրկեան տեւողութեան փաստաթուղթի մը ընթերցուածի, հեռատեսիլով սփռուած յաջորդեց մանաւոր դիտողում մը, ուր կը պարզուէր թէ՝ անցեալ ամսուան մէջ միջադէպի մը ընթացքին 47 կիներ թունաւորուած են կաթսատեղիի հայ գործաւանի մը մէջ: Գործադուլ կատարող հայերը պահանջեցին կատարեալ տեղեկութիւններ այս թունաւորման մասին – երեւանի Չարաւը՝ Մասիսի մէջ, Յունիս 23ին պատահած – որուն հեղինակները, ըստ տարածայնութիւններու, ատրպէյճանցի բնակիչներ են:

18 կիներ հիւանդանոց կը գտնուին ապաքինման չրջանի մէջ: Թունաւորման պատճառը դեռ չսահմանուած քիմիական բաղադրութիւններ են, եւ ոճրագործ քննութիւն մը սկսած է արդէն, այս ուղղութեամբ:

Անցեալ Շաբաթ, Սովետ դատաւորական իշխանութիւններ ծանուցեցին թէ ջանցեալ Փետրուարի հակահայ խռովութիւններու ընթացքին, սպանութիւններ գործած ըլլալու յանձնարով ամբաստանուած ատրպէյճանցիներու դէմ՝ վճիռները քաւուեցան Ատրպէյճանի դատարաններէն:

80 անձեր ամբաստանուած էին Սումկայիթի ոճիրներուն մասնակցութեան յանձնարով: Գործադուլ կատարող հայերը պահանջեցին որ դատավարութիւնները փոխադրուին Գերագոյն Ատեանին, եւ կատարուին հանրութեան ներկայութեան:

Մոսկուա պիտի կարենար մասնակի գոհացում տալ հայերու պահանջին, նկարերի Ղարաբաղ չրջանը հանելով Ատրպէյճանի հակակրչէն, դնելու համար զայն Սովետ Կեդրոնական կառավարութեան տնօրինութեան տակ:

ՔՐԵՄԼԻՆ ՔԱՌՈՒՂԻՒ ԱՌՋԵՒ

Սովետ Միութեան Չամայնավար Կուսակցութեան 19րդ արտակարգ խորհուրդը չրջնցաւ լուծել հայերու պարհանջատիրական հարցը, որուն պատճառաւ պայթումներ վերակաւ աւելի աստիճանի մէջ եւ Քեամլ: Մոսկուայի իր կանոնները կը չարունակէ, սակայն, օձապտոյտ քայլերը, վրայ կը հայ ծուչատորհին վրայ, ծանրաթարուած ալ նիվեթ:

Յարդ կատարուած Սովետ ներու չեն բռնաթարիներ Մոսկուայի՝

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ ԱՐՑԱԽԻ (ՂԱՐԱԲԱՂ) ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅ ԺԱՀՐԸ (Virus)

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՏԵՆԴԸ ԿԸ ԾԱՒԱԼԻ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ ԿՈՐՊԱՉԷՎՆ Է ՋՈՀԸ ՔՐԵՄԼԻՆ ԿԸ ՓՆՏՌԷ ԴԱՐՄԱՆԸ, ՈՐ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ

(...Ր. 14-ՐԴ ԷՋԷՆ)

...ասայի մոլեռանդութե- ...կը քննադատէ Պաքուի ...ին մը. «Ռուսերը կը ըս- ...ն վախնալ մահմետական ...ալական ճնշումէն»:

...ար է հասկնալ թէ Կոր- ...վ ինչպէ՞ս պիտի դուրս ...այս տղմուտէն. հայերը ...արտեցնել Լեռնային ...րաղը Հայաստանի՞ կցե- ...ակառակ Պաքուի իշխա- ...աններուն ընդդիմու- ...՝ կը համապատասխանէ ..., վստահօրէն, արեան ...ք մը, Ատրպէյճանի ...ամանակ կերպով ձգել ...յին Ղարաբաղը՝ հեռա- ...ռասիոյ ենթակայութեան, կամ ինքնավար հանրապետութեան մը իրաւասութիւնը շնորհել այս, խնդրոյ առարկայ, հողամասին՝ մէկ կողմէ տնտեսական անհեթեթութիւն, եւ քաղաքական կեղծաւորութիւն՝ միւս կողմէ, որ պիտի դժգոհացնեն երկու կողմերը:

Բայց Մոսկուայ չի կրնար ձգել որ «Նեխի» կացութիւնը. Ո՛չ միայն հայերը պիտի չհանդարտին անմիջապէս, այլեւ շրջապատի տարբեր հանրապետութիւններ կրնան քաջալերուիլ նման «անկարողութեան խոստովանանքէ»: Կը մնայ ոյժի միջոցը՝ կարգ կանոնը հաստատելու համար: Ընդունելի է այս վերջինը. բայց ասիկա պիտի հանդիսանար ամենափառաւոր ձախողութիւնը՝ այն քաղաքականութեան, զոր Կորպաչէվ կը հետապնդէ երեք տարիներէ ի վեր:

Կան ղեկավարներ Քրեմլինի եւ որոշ հանրապետութիւններու մէջ՝ որոնք միմիայն այս սխալ քայլը կը սպասեն:

ՊԵՐՆԱՐ ԼԸ ՔՕՆԹ
«ԼԷՔՍՓՐԷՍ»
24 Յունիս 1988

ԼԻԹՈՒԱՆԻՈՑ ՄԷՋ ԶՕՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՑՈՅՑԵՐ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒ

(...14-ՐԴ ԷՋԷՆ)

...կանոնները, հակա- ...եր առաջ, Երեւանի ո- ...նի ցոյցերու ընթաց- ...տահած վայրագ դէպ- ... ցուցարարներուն եւ ... հրահանգ ստացած ...ան զօրքերու միջեւ:

...կատի առնուի թէ բո- ...նոր բողոքները սկսած ...նութեան նիւթ դառնալ ...ն բողոքներուն ի՞նչ ...խեղդուիլը՝ կարելի է ...ալ, ամէն անգամ աւե- ...թեամբ, թէ ինչ է պե- ...ան սեփական ուժը:

...ային Հայաստանի հար- ...պահանջէ վարպետ ձեռք ...ակայն եւ այնպէս, ինչ ...երը կը պահանջեն հեչտ ... Քրեմլինի ղեկավարներուն համար կատարել:

Ինչ որ կը պահանջուի՝ այնքան ալ պարզ չէ. Արցախ (Նակօրնի Ղարաբաղ) սահմանակից չէ Հայաստանի, աւելին՝ Ատրպէյճանի մէջ կղզի մըն է. Կայ ատրպէյճանցի՝ փոքրամասնութիւն մը, որ կրնայ ինքզինք լսելի դարձնել եթէ հայկական դատը յառաջդիմութիւն արձանագրէ:

Թարմ է մտքերու մէջ տակաւին պատմական յիշատակը՝ երբ Քրեմլին անողոքաբար կը խեղդէր Սովետ Միութեան ոչ-ռուս փոքրամասնութիւններուն տենչանքները, եօթը տասնեակ տարիներու ընթացքին: Այսօր՝ հակառակ Կլասնօսթի եւ Փերեսթրոյքայի, ան տակաւին ունի միջոցը խեղդելու որեւէ բողոք, եթէ փափաքի:

Բայց՝ կեդրոնական Կոմիտէին պարտականութիւնն է – Կորպաչէվի բարենորոգիչ շրջանին – հարցը լուծել այնպիսի ձեւով մը, համաձայն իր կարեւորութեան, որ ամրապնդուի իրաւակարգի հանդէպ հաւատարմութիւնը, ըլլայ հայերու, կամ ատրպէյճանցիներու կողմէ:

Այս իրադրութեան մէջ, Մոսկուայի ղեկավարները պարտին նախապատրաստել տիպար մը՝ որ անկասկածօրէն բարդ է, որովհետեւ՝ կը թուի թէ տիպար մըն է որ չի սահմանուիր:

ԱՆՄՈՌԱՑ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՎԱՌՈԴԱԳՈՐԾ ՀԵՐՈՍԸ

(...Ր. 12-ՐԴ ԷՋԷՆ)

...ում վհատուած սրտերը: ...մի գիտ, սակայն այլ ...երի օգտագործմամբ, ...ւանում կենսագործում ...պետանոցի տնօրէն ...ն Միխայել Մինասեանը: ...րդի խնդրի լուծումը ...ն է ոգեւորում քաղաքի ...պաններին, որ նրանք ...են հորինում ու խանդա- ...ութեամբ թնդացնում ...ի բոհ ու բոհի եւ թնդա- ...երի որոտի տակ: Դա երգ ...երի Մոն-շեռի մասին,

...ակում խոնավ ու մութ՝
...տում է անծուխ բարութ:
...րները այդ բարութով
...գնդակ հին պարկուճով,
...մեր մեզով մեր ռումբին
...ում ենք, փռում գետին...

Իրար հետեւից անցնում են ինքնապաշտպանական կռուի դժնդակ օրերը: Վառոդի արհեստանոցի շեմին յայտնւում է զինուորներից մէկը՝ ծխախոտը բերանին:

– Ծո, ի՞նչ կը ծխես վառոդի ամբարի մօտ,– բղավում է Մոն-շեռը:

Եկուորը ծխախոտը նետում է դրան մօտ դրուած դոյլի մէջ, որտեղ, ինչպէս եւ շուրջն եղած բոլոր ամանների մէջ··· անծուխ վառոդ էր լցուած: Իրար հետեւող ահեղագոչ պայթիւններից ցնցւում է հողը. օդ են թռչում արհեստանոցի խարխուլ սիւները ու պատերը՝ աւերակների մէջ թաղելով ջրատար Մոն-շեռին, օգնական երկու պատանիներին ու ներս մտնող զինուորին:

Այդ ցաւալի դէպքը տեղի ունեցաւ հյա կամաւորական խմբերի ու ռուս զօրքերի քաղաք մտնելուց եւ Ջեւդեդ փաշայի անփառունակ փախուստից··· երկու օր առաջ;

Մոն-շեռի նման քանի՜-քանի անանուն հերոսներ ընկան ազատութեան ճանապարհին: Նրանց արեան գնով վասպուրականցիների մի մեծ զանգուած փրկուեց կոտորածից եւ հանգրուանեց Արեւելեան Հայաստանում:

Հաւերժ յիշատակ ընկած անմահներին···

ԲԱՂԴԱՍԱՐ ԹՈՎԻԿ
«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՁԱՅՆ»
Յունիս 8, 1988

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 33

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2		■							■	
3			■					■		
4				■			■			
5						■				
6					■					
7				■			■			
8			■					■		
9		■							■	
10										

«Ոչ»ն մէկ տառ հաշուել

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1.– Ծովափնեայ բանուկ քաղաք: 2.– Հիւանդութեան պարագային՝ երկարատեւ: 3.– Խաղի մէջ – ստորին որովայնի եւ ազդրերուն միացած տեղերը – Քրիստոսէ առաջ: 4.– Յարմար – անողնայար սողուն – գոյութիւն ունի: 5.– Աջէն ձախ՝ լերան գլուխ – փայլածուի մէջ: 6.– Իրարանցում – հայ ժողովուրդը այսպէս է: 7.– Խառնուած քար – 12 ամիս – աջէն ձախ՝ յստակ: 8.– Անգլիական այբուբենի երկրորդ գիրը – գրելու կը ծառայէ – արմաւի մէջ: 9.– Մուկերու ծուղակ: 10.– Սոսկալի:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1.– Հայկական հին մայրաքաղաք: 2.– Հոգածութիւն: 3.– Ճաքարթայի մէջ – մաս – գարիի միջուկ: 4.– Իր կնոջ հաւատարիմ մնաց – առանց գլուխի սար – խառնաշփոթ կռիւ: 5.– Աշխատավարձ – ֆրանսերէնով՝ հիւրընկալ ժողովուրդի գաւակ: 6.– Հիւանդկախ – արարուիիի անուն: 7.– Նոխազի կարուած կաշի – Լուսինի մէջ – օտար լեզուով՝ գործածական ըմպելի: 8.– Եկուր – ասկէ զուրկ եղողը անողնայար կ'ըլլայ – 4200: 9.– Վտանգաւոր պայթուցիկ որուն գործածութիւնը միջազգային օրէնքով արգիլուած է: 10.– Այսպիսի մէկը շատ չի սիրուիր:

ԼՈՒԾՈՒՄ ԹԻՒ 32 ԽԱՉԲԱՌԻ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ	ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ
1.– թագաժառանգ	1.– Թեթեւսոլիկ
2.– երանելի – ակ	2.– արագիլ – ագի
3.– թաւուտք – տաղ	3.– գաւիթ – ույաղ
4.– եգիպ – արաղ	4.– անուս – ակն
5.– թիւ – մարէք	5.– ժետ – տիտան
6.– սլ – անապատի	6.– ալք – ունենամ
7.– ին	7.– ռի – պագ
8.– լայն – տերեւի	8.– արատ – եկ
9.– իգական – կար	9.– նկարէն – կաւ
10.– կիզանուտ – կթ	10.– քաղաքակիրթ

Su café molido
al gusto oriental

Gran Visir

Boedo 510.
T.E.: 97-4763

Presentación de un petitorio

Tal como sucediera el 9 de marzo y el 25 de junio del corriente año, y según una información llegada a nuestra redacción, un grupo de 8 personas integrantes de nuestra colectividad se hizo presente en la embajada de la URSS en Buenos Aires, entregando un petitorio relacionado con el candente tema de Artsaj (Gharabagh).

Enlace

Marcaryan - Santourian

El sábado 9 de julio tuvo lugar en la Iglesia Catedral de San Gregorio El Iluminador el enlace de Graciela Marcaryan con Daniel Santourian.

Son sus padres Agop Marcaryan y María Alicia Zeldeyan de Marcaryan; Martín Santourian y Susana Djanikian de Santourian.

Donaciones a Sardarabad

La señora Sirvart Marangossian de Tcharian y sus hijos donan a Sardarabad, en el cuarto aniversario del fallecimiento del señor Eduardo Tcharian A 100

Asimismo dicha señora e hijos donan, también a Sardarabad, por los 40 días del fallecimiento del señor Aram Momdjian A 100

COCINA

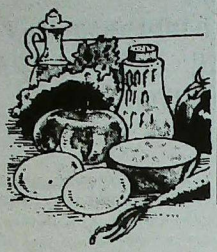

Isabel Tchalian

La dulce vida

Torta de ricota

INGREDIENTES:

2 tazas de harina (240 grs.) - 4 cucharaditas de polvo de hornear - 1/2 taza de azúcar (110 grs.) - 125 grs. de manteca - 1 yema - 1 huevo - 2 cucharadas de leche.

RELLENO:

1/2 kilo de ricota - 3/4 taza de azúcar (165 grs.) - 20 grs. de manteca - 2 yemas - 2 cáscaras abrillantadas, picadas (o cerezas) - 1/2 cucharadita de esencia de vainilla - 1 huevo para pintar.

PREPARACION:

Se tamizan la harina, el polvo de hornear y el azúcar. Se agrega la manteca, mezclando bien con un tenedor. Se le agregan las yemas, el huevo y la leche, y se alisa ligeramente, dejando descansar 15 minutos en sitio fresco. Luego se estira, dejándola de medio centímetro de espesor, y se forra con la mitad de la masa un molde ligeramente enmantecado. Se prepara el relleno poniendo en un tazón la ricota, el azúcar, la manteca y las yemas, y se mezcla todo con un tenedor. Se mezclan la vainilla y las cáscaras, rellenando la torta con esta preparación. Se cubre con el resto de la masa, se pinta con el huevo y se cuece en horno caliente durante 25 minutos.

Una vez fría se espolvorea con azúcar impalpable.

Galletitas de coco

INGREDIENTES:

150 grs. de manteca o margarina - 200 grs. de azúcar - 3 huevos - 350 grs. de harina - 2 cucharaditas de polvo de hornear - 100 grs. de coco rallado - 1/4 de cucharadita de esencia de coco - 3 cucharadas de leche.

PREPARACION:

Pisar la manteca con el azúcar, y agregarle los huevos y la harina con el polvo de hornear y la esencia de coco. Hacer una pasta y, por último, agregarle el coco rallado y la leche si es necesaria. Poner en la heladera durante 2 horas.

Luego, estirar de a poco la masa, hasta dejarla de 1/2 centímetro de espesor. Cortarla con moldes redondos o de la forma deseada.

Cocinar de 8 a 10 minutos, a temperatura mediana.

EL PROFESIONAL LOS RECETA
BARTAMIAN LOS DISEÑA
SU HIJO LOS PREFIERE
LINEA PIE/RECTOR
DE ORTOPEDIA
BARTAMIAN

CALZADO CORRECTIVO A PRUEBA DE CHICOS: CALIDAD Y DISEÑO

Calzado Correctivo

Calzado Deportivo

PLANTILLAS CORRECTORAS

Ortopedia Bartamian tambien las pone a sus pies

ARTICULOS DE ORTOPEDIA EN GENERAL

Descuentos desde el 30% a Obras Sociales.
Consulta con su Obra Social sobre otros beneficios.

ORTOPEDIA OB
Bartamian
Av. Belgrano 1699 Tel. 45-5213 Bs. As.
Av. 7 N° 1134 Tel. 3-4935 La Plata

COCINA ORIENTAL
Especialidades Armenias
Sra. Valentina TE. 791-2349
-Trabajos sobre pedidos-
Asista los días 4, 8, 11, 18 y 25 de agosto, de 14.30 á 16.30, a las clases de comidas especiales armenias que se dictarán en Pampa 4992, Capital. TE. 51-1488 783-0955

WILTON PALACE HOTEL
Av. Callao 1162
Tel. 41-9483
Buenos Aires
Argentina

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: Lun. a Vier de 10.00 a 19.00 hs

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual
N° 78.836
Director
MIHRAN SARAFIAN
Corresponsalía, receptoría de avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Stepan Chahinian
Av. Coxingui 191 - Ap. 84
CEP. 0579 - Sao Paulo - SP - Brasil
URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E.: 70-3114 Montevideo

cash
Enrique De La Cruz
PRESIDENTE

Lidia Guezikaraian de Martínez
DIRECTORA DE VENTAS

Buenos Aires: Sarmiento 2232 - Tel. 47-9716/7346/2091/6714 - 48-8509/6826
Mendoza: San Martín 1173 - Tel. 248013 - 249733
San Martín y Lavalle - Tel. 255919
San Juan: Rivadavia y Tucumán - Tel. 223450 - 222020

IATA
5558857